National Library 56253
Gen. Acquisitions Section
OTTAWA, Ont. K1A ON4
L

National Library
Bibliothèque Nationale
MAR 21 1984

B103 cl 4/5

VABA EESTLANE

Second class mail registration number — 1089.

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

ILMUB IGAL TEISIPÄEVAL JA NELJAPÄEVAL

Nr. 20 (3037) XXXIII aastakäik | Teisipäeval, 13. märtsil 1984 — Tuesday, March 13, 1984 | Üksiknumbri hind 70 senti

Iraak kasutab sõjagaasi

Sõda Kesk-Idas võtab uue ja hirmsama näo

LONDON — Sõda Kesk-Idas näib võtvat uue näo: Iraak võivat olla surmanud iraani sõdureid närvigaasiga, mis tehtud salajasis maa-aluseis tööstustes Iraagi kõrbealal. Tööstus asuvat 15 km kaugusel Iraagi linnast Rutbahist. On olemas teateid gruppidest surnud sõdureist, kes leitud mürsuaukudes nagu nad jäänuks magama.

Surnute kehadel pole leitud nähtavaid kuulihaavu ega vesirakkusid nahal, mis tekivad sinepigaasi mürgitusest. Lähemal vaatlusel Gzaieo sektori lahinguväljal, 48 km Bashrast lõunas, leiti isesüstivaid atropiinsulfaadi ampulle, mida kasutatakse antitoodina närvigaasi mürgituse puhul. Ühel ampullil oli näha, et see oli pärit ühest Amsterdami tehasest. Sellel oli õpetus kuidas teda tarvitada ja hoiatus: kasutada ainult närvigaasi mürgituse puhul!

Juba mõned kuud tagasi olid iraanlased ostnud avalikul turul mõned tuhanded ampullid. NATO üksustel on need varutud juhtumiks, kui N. Liit alustaks tulevikus keemilist sõda.

Üks võimalus olevat siiski, et iraanlased ostsid seda omale varuks selleks puhuks kui nad ise alustaksid keemilist sõda

ja nende oma sõdurid vajaksid kaitset.

Inglismaa müüs äsja Iraagile suuremal arvul spetsiifilisi gaasimaskesid ja kaitseriietust keemiliste relvade vastu. Iraak oli närvigaasi kasutanud juba möödunud aasta alul kaamelite ja lammaste juures kaugel kõrbepiirkonnas Saudi-Araabia lähedal.

Gaasisõda suudeti II maailmasõjas vältida, kuigi mõlemal poolel olid suured varud olemas.

Tänapäeval peetakse sõjakoledusist hirmutavamaks keemilist ja bakteriloogilist sõda, mis olevat tuumasõja hävitusele võrdsed.

Viimasest on need isegi ohtlikumad, kuna nad ei vaja tuumarelvadele vajalikke baase.

Keemiliste relvade kontrolli on mõnes ringkonnas hakatud pidama teistest vajalikumaks, on tõstetud nõudmisi suuremaks kontrolliks ja vastastikuseks kokkuleppeks. Iraani poolt antud näited, närvi- ja sinepigaasi ohvreist on äratanud tähelepanu, mõned Euroopa arstid näevad selles kindlaid tõendeid, et Iraak on toiminud vastupidiselt 1925. a. Genfis sõlmitud kokkuleppele, millele 1975. a. sõlmiti 111 riigi poolt veel bakteriloogilise sõjapidamise keeld. Kuid varsti pärast 1975. a. pakti sõlmimist tulid esimesed teated Indohiinast, kus mägestikukülade elanikud rääkisid „kollasest vihmast", mida sõjalennukid alla heitsid, mis tekitas inimeste haigestumisi ja surma.

1979. a. juhtus Sverdlovskis plahvatus, mis vallandas anthraxmürgi pilved ümbruskonnas ja oli põhjustanud palju inimohvreid.

Ameeriklased usuvad, seal lendas keemiliste relvade tööstus õhku, kuigi venelased keelasid vaatlejail kohale tulla.

Küll on venelaste poolt kasutatud keemilisi relvi Afganistanis ja Kamputsheas. Veel on teada, et Iraak andis kolm keemiatööstust venelaste kasutamiseks, et toota mingisugust kaitsevahendit mürgisõja vastu.

Maailmas on keemiliste relvade varud suured. Vastupidi I maailmasõjale, kasutatakse nüüd seda suurriikide poolt nende agentide kaudu kolmanda maailma konfliktide puhul, kus peamiselt talupoegadest koosnevas elanikkonnal pole mingisuguseid kaitsevahendeid eneste päästmiseks.

Iraak pole seni oma kommentaare asjaolude kohta andnud. Ta on tahtnud ebapopulaarset ja asjatut sõda juba ammu lõpetada, kuid Iraan on keeldunud vaherahu tegemast.

Sellevastu on Iraan organiseerinud oma tohutu inimjõu saatmist Iraagi vastu, kus mobiliseeritute hulgas on nii palju koolinoori, et kooliruumid olevat paljudes kohtades tühjad.

Iraagile võivat olukord ohtlikuks muutuda, kui Iraani massrünnakud teostuksid samaaegselt 970 km pikkusel rindel. Iraani olukorda nõrgendab aga tehnoloogia puudus, tanke on vaid viiendik Iraagi omadest ja õhujõud tõsiselt nõrgenenud.

Ei ole, ei tunnusta ka tulevikus

USA valitsuse seisukoht Balti küsimusis

„Ameerika Hääl" (Voice of America) edastas Eesti Vabariigi aastapäeva puhul juhtkirja „The Lesson of the Baltics" (Balti õppetund) neljakümne kahes keeles, umbes sajale miljonile kuulajale. VOA juhtkirjad kajastavad USA valitsuse vaateid.

Eile, kahekümne neljandal veebruaril tähistati Eesti iseseisvuse 66. aastapäeva. Eesti ja teised kaks Balti riik — Läti ning Leedu, olles kaua kuulunud tsaarivõimu alla, saavutasid rahvusliku iseseisvuse 1918. aastal. 1939. aastal otsustasid kaks rezhiimi, kes omasid erinevad ideoloogiad, kuid ühise küünilisuse — Adolf Hitleri ja Josif Stalini totalitaarsed riigid — jaotada omavahel Kirde-Euroopa. 1940. aastal tungisid Stalini armeed kõigisse kolme Balti riiki. Sellest ajast peale on Eesti, Läti ja Leedu Nõukogude impeeriumi võimu all, väljaarvatud kolm aastat Saksa okupatsiooni II maailmasõja ajal.

Oma iseseisvuse vältel saavutasid kolm Balti riiki edu demokraatia suunas. Eestis kehtestati näiteks 1938. aastal põhiseadus, mis nii mõneski suhtes sarnanes Ühendriikide omale. Kuid suurima tähtsuse omas tõsiasi, et kõik Balti riigid olid iseseisvad ja vabad valima oma valitsusvormi — lühidalt, vabad määrama ise oma tulevikku.

Praegu on aga enesemääramine tolles maailma osas ainult unistus. Balti riikidel on vähe mõju arengute üle, mis suurel määral mõjutavad nende rahvuslikku heaolu. Kõigis kolmes leidub hulgaliselt sõjalisi baase, kus paiknevad neid rahvaid rõhuva jõu sõjaväelased ja relvad. Eestis rajati hiljuti kaks SS-20 tüüpi rakettide baasi — lisaks teistele raketibaasidele Balti riikides. Leedus hakkas hiljuti opereerima üks tuumajõujaam — kuid mitmed Leedu teadlased arvavad, et selle julgestusvahendid ei ole küllaldased. Kõigis nendes maades on Läänemere ranniku delikaatne looduslik keskkond ohustatud tegevuse läbi, mille kohta elanikel endil ei ole midagi kaasa rääkida. Need, kes võtavad sõna — inimõiguste kaitseks, usuliseks vabaduseks, rahvusliku kultuuri huvides — sunnitakse vaikima.

Meie valitsus ei ole kunagi tunnustanud Balti riikide sunniviisilist inkorporeerimist Nõukogude Liitu — ja nagu president Reagan möödunud aastal ütles — „ei tee me seda ka tulevikus". Meie toetame nende õigust määrata ise oma rahvuslikku tulevikku, vabana võõra võimu alt.

Varematel aegadel on mõned nimetanud seda poliitikat ebarealistlikuks. Meie aga peame ebarealistlikuks mõtlemist, et vägivallaga rajatud ja terroriga võimul hoitavad valitsused saavad kunagi esindada rahva tahet — või anda lootusi tõhusaks kujunemise kohta. Lõppeks usume me kõigi inimeste vabadusse — see tähendab enesemääramiseõigust kõigile rahvastele. Need, kes seda enesemääramist maha suruvad, demonstreerivad võrdselt põlgust nii vabaduse idee kui ka nende vastu, kellele nad seda keelavad.

EKN kuldteenetemärkide saajad. Pildil vasakult EKN esimees Laas Leivat, kolonel James Breithaupt, Tony Ruprecht, Yuri Shymko, EV aupeakonsul Ilmar Heinsoo ja Miss Tallinn Anne Kriisa.

Foto: Vaba Eestlane

Eesti Liit Kanadas esinduskogu koosolek

ELK ja KEAK toetavad Eesti ajalugu käsitleva filmi tegemist

Möödunud laupäevasel Eesti Liit Kanadas esindajatekogu koosolekul tehti kokkuvõtteid Kanada eesti organisatsioonide tööst kas esindajate kaudu või olid kaugemal olijad saatnud oma aruande kirjalikult. Koos oli ligi paarkümmend esindajat. Koosoleku avas esimees V. Hubel, misjärel koosolekut valiti juhtima E. Soomet ja protokollima Ene Runge.

Organisatsioonide aruannete seeria avas T. E. Seltsi abiesimees V. Rein, loetledes aasta jooksul toimunud sündmusi, kus suuremaks on EV aktus, seltsi kevadpopurii, eriti aga eesti koolide tööle kaasaaitamine. Liikmete arv tõusis möödunud astal 85 võrra. Tänavu sügisel tähistatakse seltsi 35. aastapäeva. ESTO-84 ajal korraldatakse Roberts Library ruumes näitus „Gates of Tallinn", mis kestab kogu juulikuu.

T. E. Aiandusklubi tegevusaruande esitas M. Lepik, märkides talviseid loenguid ja suviseid väljasõite. Liikmeid on saja piiris.

Tulevikulootusteks on, et noored eesti aiandusarhitektid asuvad Klubi juhtima.

K. Aun andis Kitcheneri Eesti Seltsi tegevuse aruande. Liikmete arv on üle 100, kuid pensionäridelt ja üliõpilastelt liikmemaksu ei nõuta, liikmekaardid kirjutatakse välja automaatselt igale teadaolevale eestlasele. Tegevuseks on kevad- ja sügispeod, emadepäev ja jõulupuu. Eesti kooli enam ei ole, lapsed tuuakse kas Hamiltoni või koguni Torontosse. Esto-84 eel katsuti organiseerida laulukoori, kuid see katse ei õnnestunud. K. Aun märkis, et eestlastel pole enam aega oma üritustel olla, kuulatakse kava, juuakse kohvi ja rutatakse koju. Suvel on Kitcheneri E. Seltsi jõud seotud Seedrioruga.

EKKT tegevusest andis ülevaate Benita Vomm, öeldes et koondisel on praegu 20 liiget. Tegevuseks on olnud aastanäituse korraldamine kord aastas.

Tänavu korraldatakse väljaspool ESTO-84 sündmusi oma näitus. Kirjalikult olid aruanded saatnud T. E. Õngitsejate ja Jahimeeste Selts, kus on 81 liiget; „Kungla" rahvatantsurühm, loetledes esinemisi nii eesti kui kui ma muudes ühiskondades; just koosoleku päeval toimus tänavune rahvatantsulavastus „Kaval Ants ja Vanapagan". Thunder Bay aruanne hõlmas nii seltsi kui koguduse sündmused; Montreali E. Seltsil on 140 liiget, tegevuseks aktused ja osavõtt mitmesugustest rongkäikudest ning demonstratsioonidest koos teiste baltlasega. Viimaseks oli Sudbury E. Seltsi aruanne.

ELK oma aruandes märkis V. Hubel kontaktide loomist, „Sillase" väljaandmist, ka oli V. Hubel äsja aktusekõnelejaks Londonis.

Suurim algatus oli veebruaris toimunud mälestusteõhtu „Narva '44", mis oli samal ajal ka tuluõhtuks Saksamaalt ESTO-le toodavate sõjainvaliidide toetamiseks.

Majandusaruande esitas laekur Helgi Kurm. Aasta jooksul on olnud mitmesuguseid sissetulekuid $519.31, koos eelmise aasta ülejäägiga oli raha $1821.87. Kulusid 520.47, jättes ülejäägiks $1301.40.

Eelolevas tegevuskavas on ette nähtud samasugust tööd kontaktide loomisel teiste eesti seltsidega, eriti sel ESTO-84 aastal.

ELK liikmed võtavad aktiivselt osa organiseerimistöödest. Peale neid sündmusi tehakse täpsemad kavad.

V. Hubel ütles, et on olemas ideesid, mida tahetakse rakendada. ELK materjale esitatakse ESTO-84 üldnäitusel.

Selle kõrval E. Soomet andis informatsiooni ESTO-84 rahvuskongressist ja sellest osavõtuvõimalusist. Helgi Kurm esitas 1984. a. eelarve, mis on tasakaalus $3535.00.

Kanada Eesti Ajalookomisjoni tegevusest andis aruande E. Soomet. Jätkuteose väljaandmiseks on saadud toetust Wintariolt.

Viimasel koosolekul tehti otsus, et 31. maiks tuleb kõigil lubaduse andnud autoreil oma osa täita ja pärast ESTO-84 vastava osa lisamist võidakse sügisel juba käsikiri ladumisele anda.

E. Kuris esitas KEAK kassaaruande, mis näitas 1983. a. lõpul seisu $19.745.20.

E. Soomet esitas KEAK koosseisu, mis kinnitati esitatud kujul.

Kohal algatatud küsimuste all kirjeldas V. Hubel ESTOFILMI algatust Eesti ajaloost filmi tegemiseks, mille töökoopiat näidati väiksemale grupile. Filmi eelarve on $58.000. Kanada riigilt saadi toetust $28.999, vaja on eesti ühiskonnalt saada $30.000, et see jõutakse valmis teha veel enne suviseid suurpidustusi. V. Hubel pidas selle filmi valmistamist eriti tähtsaks, kuna videofilmina see võiks Eesti ajaloo igasse kodusse viia.

Lisaks selgitas E. Soomet ESTO-FILM CANADA'le toetuse andmise võimalusi, nii et need summad tulumaksust tuleksid mahaarvestamisele.

Kuna see on ajalooline töö, siis on ELK ja KEAK selle algatuse toetajad.

Koosoleku sõnavõttude hulgas tänas Egbert Runge dr. K. Auna Eesti lippu kirjeldava broshüüri väljaandmise ja ELK juhatust Narva '44 korraldamise eest.

TORONTO EESTI MEESKOORI

AASTA-KONTSERT

Juhatab mag. CHARLES KIPPER

— Võrk, Ernesaks, Tobias, Päts, Saar, Vettik, Läte, Tubin, Gounod, V. Kapp —

Solist — TIINA MITT-KREEM klaveril — Bach, Päts, Chopin

Pühap., 25. märtsil 1984 kell 6 õ. Toronto Ülikooli Edward Johnson Building — WALTER HALLIS

(Royal Ontario Muuseumi — Planetariumi taga — Queens Park Circle, Museum Subway jaama peatus.) **Pääsmed saadaval koorilikmeilt ja enne kontserdi algust kohapeal.**

Põhjala Tütarde vanemgaidid kutsuvad kõiki

„CAFÉ CRÊPES'I"

reedel, 30. märtsil Eesti Maja keskmises saalis algusega kell 7 p.l.

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane, 1955 Leslie St. Don Mills, Ont. M3B 2M3

TOIMETAJA: Hannes Oja

TOIMETUSE KOLLEEGIUM: Karl Arro, Heino Jõe, Olev Träss

TELEFONID: toimetus 444-4823, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 444-4832

TELLIMISHINNAD Kanadas: aasta $51.—, poolaastas $28.— ja veerandaastas $15.—

TELLIMISHINNAD väljaspool Kanadat: aastas $65.—, poolaastas $35.— ja veerandaastas $18.—

Aadressi muudatus 70 c. — Üksiknumbri hind 70 c.

KUULUTUSTE HINNAD üks toll ühel veerul: kuulutuste küljel $4.75, tekstis $5.—, esiküljel $5.50

FREE ESTONIAN

Published by Free Estonian Publisher Ltd.
1955 Leslie St. Don Mills, Ont. M3B 2M3

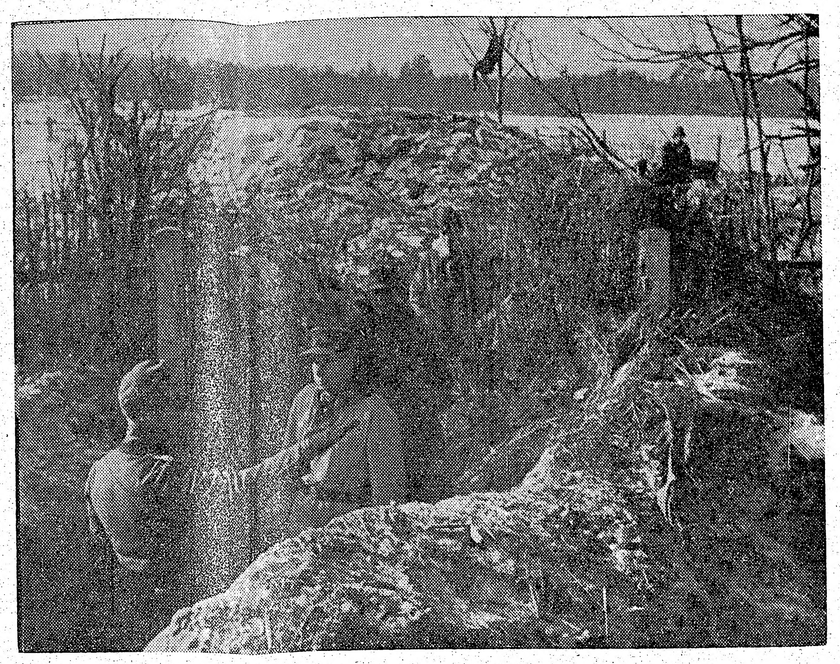

Kolonel Tuuling Narva rindel 1944. a. jaanuaris ägedate kaitselahingute ajal.

Kommentaar

Näib, et Põhja-Ameerika kontinent kujuneb käesoleval aastal palavaks poliitiliseks lahinguväljaks. Ühendriikides on juba käimas novembris toimuvate presidendivalimiste keerulised ja ajast-arust jäänud eelmanöövrid, mis paiguti võtavad ootamatult ägeda iseloomu ning Kanadas on peaminister Pierre Trudeau lahkumisega liberaalide partei juhi kohalt oodata pinevat võitlust uue juhi ja peaministri valimiseks, kes peab praegu võimul oleva partei vastu viima uutele parlamendivalimistele, mis toimuvad üldise arvamise kohaselt, kas käesoleva aasta lõpupoolel või järgmise aasta algul.

Ühendriikides on praegu Valges Majas võimul oleva vabariiklaste partei laud puhas ja siht selge — partei kandidaadiks presidendivalimistel on praegune president Ronald Reagan, kes on andnud kandiderimiseks oma nõusoleku ja kelle kõrvale ei ole kerkinud ühtegi nimetamisväärset konkurenti. Demokraatide peres seevastu on olukord tunduvalt keerulisem — kandidaate on palju ja mida kauem kestab eelvalimiste ringmäng üksikutes osariikides, kus parteiliikmed annavad hääletamisega osariigi partei esindajatele mandaadi eeloleval partei konverentsil osariigis, esikohale tulnud kandidaadile oma häälte andmiseks, seda rohkem äikesepilvi koguneb demokraatide poliitikataevasse.

Demokraatide partei raamides kandideeris originaalselt kaheksa presidendikandidaati, kuid Iowa ja New Hampshire osariigis toimunud eelvalimistel said kolm nendest nii väikese valijaskonna toetuse, et nad loobusid. Järele on jäänud viis — Carteri-aegne Ühendriikide abipresident Walter Mondale, Colorado osariigi senaator Gary Hart, endine astronaut senaator John Glenn, neegrite esindaja Jesse Jackson ja tuntud pahempoolne poliitik endine senaator George McGovern.

Mainitud viiest kandidaadist peeti Walter Mondale'i niivõrd tugevaks ning tema seljatagust nii põhjalikult organiseerituks, et talle ennustati suurt edu kõigil eelvalimistel. Tõepoolest — Iowas käis ta käsi võrdlemisi hästi ja teised kandidaadid, eriti astronaut Glenn, said kõvasti lüüa. Kuid New Hamspshires pöörati sellele eelvalimiste jandile järsku uus külg — senaator Gary Hart tuli üllatuslikult tunduva häälteenamusega esikohale ning Mondale pidi leppima teise kohaga.

Pealtnäha tundub see kõik väga lihtsana ja Mondale'il ja tema pooldajatel ei oleks põhjust närveerida. Eelvalimisi on veel terve rida ja Mondale võib jälle võidumehena rahva ette ilmuda ja kindlama pilguga Valge Maja poole vaadata. Kuid — arvavad eksperdid — New Hampshire valimiste tulemustel võivad praegusel televisiooni ajastul olla väga tõsised tagajärjed. 47-aastane meheliku olemise ja käitumisega senaator Hart võib tuua eelvalimiste käiku suure pöörde ning rahvamassid võivad voolata tema selja taha nagu see omal ajal juhtus John Kennedyga. Mondale pooldajatele on veelgi ohtlikum, et kandidaat Hart ei too televisiooniekraanile värskust ja uudsust mitte ainult oma jõulise ja usaldusväärse kujuga, vaid ka oma liberaalse programmiga, mis taotleb riigikaitseliste väljaminekute piiramist, tuumarelvade produktsiooni külmutamist ja sotsiaalsete programmide laiendamist.

Mondale ja tema pooldajad ei ole ainukesed, kes mõlgutavad tõusva poliitilise staari Harti esile kerkimisel muremõtteid. Harti järsk esile kerkimine on pannud ka vabariiklased Harti karjääri teravalt jälgima ja leidub juba isegi neid, kes peavad Harti Reaganile palju ohtlikumaks vastaseks kui seda on Mondale.

AMI

Üks eestluse alussammas

Eesti ühiskondliku elu struktuuris eksisteerib väga mitmesuguse koega ja ülesannetega institutsioone ja organisatsioone. Need on oma põhilaadilt seltskondlikud, kultuurilised, poliitilised, kutsealased, haridusalased või tegutsevad mõne muu erilõlesandega. Neil kõigil on meie igapäevases elus oma eesmärk, oma ülesanded ja oma amplituud, kuid ei ole vist liialdus kui väita, et eriti tähtsat osa meie ühiskonnas etendavad need asutused-organisatsioonid, mis tegelevad otseselt eestluse säilitamisega.

Üheks tähtsamaks sellesse kategooriasse kuuluvaks institutsiooniks on Toronto Eesti Seltsi Lasteaed, mis tähistas hiljuti piduliku aktusega oma 20. aastapäeva. Pisikesest 12 lapsega 1964. aastal alustatud algatusest on kahe aastakümne jooksul välja arenenud nüüd ligemale 100 lapsega tegutsev suur lasteaed, kus eesti noortele pannakse alus nende emakeele õppimisele ja äratatakse neis mitmekülgse päevakavaga huvi oma rahva ja eestlaste kauge kodumaa vastu. Igapäevasele õppekavale ja tegevusele vahelduse andmiseks tähistatakse pidulikult Eesti Vabariigi aastapäeva, korraldatakse jõulupuu, organiseeritakse laste moenäitus ning algatatakse muid erisündmusi.

Lasteaia mõtte algatas Inga Toomes ning lasteaia kauaaegseks juhatajaks oli Alice Kullango, kelle poolt väljatöötatud tegevuskava ja ideed annavad oma rikkaliku sisu ka praegusele lasteaia tegevusele. Praegu on lasteaia juhatajaks energiline Helle Arro, kes oli ka äsjase rahvarohke juubeliaktuse organiseerijaks ning sellele vajaliku väärikuse andjaks.

Kuid peale mainitute on lasteaiale oma suure panuse andnud paljud teised kasvatajad. Elu on nad väikeste eesti noorte juurde toonud ja on nad jälle muude ülesannete juurde viinud. Kuid nende käe alt on läbi käinud ja nende suust on eesti keelt õppinud 392 väikest eesti poissi- ja tüdrukut, kelledest esimese lennu kasvandikud on jõudnud juba ülikooli lõpetamise aastateni. Kahtlemata kaovad mõned neist siinsesse sulatusahju ja pingelisesse elurütmi, kuid suurem osa neist jääb eesti ühiskonda — räägima seda keelt, mida neile Eesti Lasteaias õpetati ja austama rahvuslikke väärtusi ja kultuuri, mis on teinud eestlasest eestlase.

K. A.

Kas surmanuhtlus on vajalik?

Sotsioloogid, kuritegevuse eksperdid ja juristid on alati selle üle vaielnud, kas preventiivvahendid aitavad pidurdada kuritegevust või on siin tegemist ainult maailmaparandajate soovunelmatega. Üldiselt kaldutakse siiski arvama, et elanikkonna sotsiaalsete olude ja elutingimuste parandamine, tööpuuduse vastu võitlemine ja haridusliku tasapinna tõstmine aitavad kaasa kuritegevuse vähendamiseks, kuid samal ajal ei ole veel üksmeelt saavutatud rangemate karistusmäärade rakendamise ja surmanuhtluse suhtes. Eriti viimases sektoris käib äge vaielus küsimuse ümber, kas surmanuhtlusel on hirmutav mõju mõrvaritele ja teiste raskemate kuritegude sooritajatele või arvavad seda ainult mõned verejanulised ja kättemaksuhimulised õigusenõudjad, kellede mõtlemisviis on ebahumaansete arvamiste ja teooriate kütkes.

Raskete kuritegude pidevalt suurenev arv Kanadas jätab paratamatult mulje, et siinsel liberaalsel karistamispoliitikal ja surmanuhtluse ärakaotamisel on paratamatult tiivustav mõju kuritegevuse kasvamisele. Karistused vägistamiste, mõrvade ja teiste raskemate kuritegude eest on sageli võrdlemisi väikesed ja kerged, mis ei pane retsidivisti, relvastatud röövlit või mõrtsukat kaks korda mõtlema, enne kui ta oma teo sooritamisele asub. Et siin midagi on tõsiselt viltu, kinnitavad üha sagedasemad relvastatud rööviмised ja kallaletungid Torontos, mis sageli lõpevad surmaohvritega.

Klassikaliseks näiteks on siin kaks relvastatud kallaletungi Toronto külje all Mississaugas väikeste toiduainetekaupluste noortele müüjatele, mis lõppesid väga traagiliste tagajärgedega: üks noor 18-aastane keskkooli naisõpilane sai röövlite kuulidest nii raskelt haavata, et ta jääb eluks ajaks kogu kehast liikumisvõimetuks ning teise nooruki elu lõpetas metsik bandiit noahoopidega.

Sel puhul massimeediumides avaldatud kommentaaridest ja ametivõimude seisukohtadest võib järeldada, et tulevikus kavatsetakse öösel avatud toiduainetekaupluse sulgeda ja nõuda kauplustelt vähemalt kahe müüja tööle rakendamist hilisõhtustel lahtioleku tunidel. Keegi ei räägi kahjuks sellest, et nende metsikute kuritegude pärast arreteeritud gangsterid ja revolvrimehed tuleksid eluks ajaks trellide taha panna või teistele hirmutamiseks võllasse saata. Selle asemel kavatses üks kohtunik hoopis-tükis ühe röövli, kelle kuulidest noor naisõpilane jäi eluaegseks invaliidiks, kautsjoni vastu kuni kohtuprotsessini vabastada.

Kanada vajab tungivalt kuritegevuse vastu võitlemiseks karmimaid karistusi ja kiiremaid kohtuprotsesse ja mõrvamise mõtetega röövretkele asunute võllasse saatmist. Praegu oleme kahjuks sellises olukorras, kus domineeriv ja mõjuv osa avalikust arvamisest asub sageli kurjategija poolel ja katsub tema teguviisi pehmendavaid asjaolusid otsides leevendada, kuna kuritegevuse ohvri jaoks jatkub sageli ainult kaastundlikust õlgade kehitamisest.

K. A.

Võidukad tõrjelahingud Narva rindel

Ülo Tamre kõne Narva lahingute 40. aastapäeva tähistamisel

Veebruaris 1943 laiendas venelane Leningradi piiramisrõngast. Selle tulemuseks oli Eesti Idapataljonide järjekordne lahinguteekond. 658-nda pataljoni 1., 2. ja 4. kompanii ning 659-nda pataljoni 6., 7. ja 8. kompanii viisati Kolpino rindele, kus nad vahetasid välja Hispaania Sinise Diviisi.

Venelaste edasitung riivistati eestlaste poolt ja vasturünnakutega vallutati tagasi endised positsioonid. Järgnesid rahulikud päevad rindel.

19. märtsi hommikul kell 4.35 algas mida kardeti, algas venelaste maruline turmtuli, mis kestis neli tundi. See oli nagu oleksid sajad mootorrattad pandud korraga käima; müra oli nii tugev, et ei kuulnud enda häältki. See mattis kõik hääled, isegi mürskude lõhkemist ei eraldanud kõrv.

Meie rühmal oli õnne. Tänu sellele, et ööseti käisime kuulipildujatega sadakond meetrit punkrite ees venelastele häirivat tuld andmas. Nii pääsesid meie kolm punkrit täistabamustest, kuid nende esine maa oli kui üles küntud, mürsuauk augus kinni.

Magasin, kui see algas. Olin unes Tallinnas. Sõitsin trammiga kuhugi. Tramm kõlises ja rappus, vaatan välja, naljakas et trammil puuduvad rattad, ta sõidab aluskehaga munakividel. Ärkasin, kuid mürin ja rappumine kestsid — turmtuli.

Turmtuld tahapoole kandes olid venelaste massid eestlaste lõigu traattõkete ees. Rünnaklaine vahriseb laine järgi kokku eestlaste tules. Kuid mitmes kohas oli neil õnnestunud kaitsepositsioonidesse sisse murda. Ühe eesti kompanii kõrval asuv saksa üksus tõstis käed üles. Meie rühma kõrval olev saksa üksus oli tõmmanud tagasi ilma meile teatamata. Selle avastasime kui nende punkri katuselt avati meile kuulipilduja tuli. Murdsime tahapoole valgunud venelastest läbi suunaga teine kaitsejoon; meie kaotused kaks haavatut. Kuna lai miiniväli eraldas meid kompanii teistest üksustest polnud me teadlikud nende saatusest. Metsa all nägime põgenevaid sakslasi ja venelasi kes tundusid olevat segaduses. Üksik vene mürsk lõhkes meie keskel; neli surnut, kolm haavatut. Saime kokku kompaniist järelejäänud meestega; nad olid kandnud raskeid kaotusi turmtule läbi teisel kaitsejoonel. Kapten Mikumägi, kes oli määratud pataljoniülemaks, kuid polnud jõudnud veel pataljoni üle võtta, ning seetõttu tegutses edasi meie kompaniiülemana, oli üllatunud ja õnnelik meid nähes, kuna põgenevate sakslaste andmeil olevat meie rühm venelaste poolt hävitatud.

Saksa raske-kahurvägi kandis tule eestlaste ette ja venelaste rünnakud lõödi tagasi. Esimesed varud jõudsid kohale lõunapaiku. Läbivalgunud vene üksusi ründav saksa rügement lõödi puruks. Uued saksa üksused tankide ja rünnakkahurite toetusel lõikasid läbi need vene üksused, kes kottijäänuina hävitati lennuväega koostöös.

Õhtul said eestlased käsu oma eesliinid tagasi vallutada, kuid see õnnestus ainult osaliselt, sest liiga vähe oli mehi järele jäänud.

Järgmisel hommikul toimus uus vasturünnak, samuti osaliste tagajärgedega. 4. kompanii oli peaaegu puruks löödud, 7. kompanii koosseisus umbes paarkümmend meest. Teisel päeval, lõunapaiku langes kpt. Mikumägi. Kolmandal päeval käsutas saksa rügemendi ülem 7. kompanii ülejäänud mehed rügemendi staabi kaitseks. Samal õhtul oli kompanii tugevus vaid 3 meest, allohvitser Vaher, reamees Vaher ja mina.

Nii võitles 7. kompanii, rohkem kaotusi kandmata, kolme mehe tugevuses koos sakslastega järgnevad 8 päeva. Rügemendi ülem hoidis meid kui oma poegi, ütles ta vajavat meid moraali hoidmiseks ja eeskujuks. Igal päeval katsetas venelane läbimurret, mis aga suurte kaotustega neile tagasi löödi. Kõik need 11 päeva tunnistati lähivõitluse päevadeks, mis vist arvuliselt pole kusagil kordunud.

19. märtsil alanud suurlahing oli õieti sama operatsioon 1943. aastal, mis pidi punaväele avama tee Eestisse. Selle tulemusena oli Eesti Idapataljonide 1., 2. ja 4. kompanii ning 659-nda pataljoni 6., 7. ja 8. kompanii viisati Kolpino rindele, kus nad vahetasid välja Hispaania Sinise Diviisi.

Venelaste edasitung riivistati eestlaste poolt ja vasturünnakutega vallutati tagasi endised positsioonid. Järgnesid rahulikud päevad rindel.

19. märtsi hommikul kell 4.35 algas mida kardeti, algas venelaste maruline turmtuli, mis kestis neli tundi. See oli nagu oleksid sajad mootorrattad pandud korraga käima; müra oli nii tugev, et ei kuulnud enda häältki. See mattis kõik hääled, isegi mürskude lõhkemist ei eraldanud kõrv.

Meie rühmal oli õnne. Tänu sellele, et ööseti käisime kuulipildujatega sadakond meetrit punkrite ees venelastele häirivat tuld andmas. Nii pääsesid meie kolm punkrit täistabamustest, kuid nende esine maa oli kui üles küntud, mürsuauk augus kinni.

Magasin, kui see algas. Olin unes Tallinnas. Sõitsin trammiga kuhugi. Tramm kõlises ja rappus, vaatan välja, naljakas et trammil puuduvad rattad, ta sõidab aluskehaga munakividel. Ärkasin, kuid mürin ja rappumine kestsid — turmtuli.

Turmtuld tahapoole kandes olid venelaste massid eestlaste lõigu traattõkete ees. Rünnaklaine vahriseb laine järgi kokku eestlaste tules. Kuid mitmes kohas oli neil õnnestunud kaitsepositsioonidesse sisse murda. Ühe eesti kompanii kõrval asuv saksa üksus tõstis käed üles. Meie rühma kõrval olev saksa üksus oli tõmmanud tagasi ilma meile teatamata. Selle avastasime kui nende punkri katuselt avati meile kuulipilduja tuli. Murdsime tahapoole valgunud venelastest läbi suunaga teine kaitsejoon; meie kaotused kaks haavatut. Kuna lai miiniväli eraldas meid kompanii teistest üksustest polnud me teadlikud nende saatusest. Metsa all nägime põgenevaid sakslasi ja venelasi kes tundusid olevat segaduses. Üksik vene mürsk lõhkes meie keskel; neli surnut, kolm haavatut. Saime kokku kompaniist järelejäänud meestega; nad olid kandnud raskeid kaotusi turmtule läbi teisel kaitsejoonel. Kapten Mikumägi, kes oli määratud pataljoniülemaks, kuid polnud jõudnud veel pataljoni üle võtta, ning seetõttu tegutses edasi meie kompaniiülemana, oli üllatunud ja õnnelik meid nähes, kuna põgenevate sakslaste andmeil olevat meie rühm venelaste poolt hävitatud.

Saksa raske-kahurvägi kandis tule eestlaste ette ja venelaste rünnakud lõödi tagasi. Esimesed varud jõudsid kohale lõunapaiku. Läbivalgunud vene üksusi ründav saksa rügement lõödi puruks. Uued saksa üksused tankide ja rünnakkahurite toetusel lõikasid läbi need vene üksused, kes kottijäänuina hävitati lennuväega koostöös.

Õhtul said eestlased käsu oma eesliinid tagasi vallutada, kuid see õnnestus ainult osaliselt, sest liiga vähe oli mehi järele jäänud.

Järgmisel hommikul toimus uus vasturünnak, samuti osaliste tagajärgedega. 4. kompanii oli peaaegu puruks löödud, 7. kompanii koosseisus umbes paarkümmend meest. Teisel päeval, lõunapaiku langes kpt. Mikumägi. Kolmandal päeval käsutas saksa rügemendi ülem 7. kompanii ülejäänud mehed rügemendi staabi kaitseks. Samal õhtul oli kompanii tugevus vaid 3 meest, allohvitser Vaher, reamees Vaher ja mina.

Nii võitles 7. kompanii, rohkem kaotusi kandmata, kolme mehe tugevuses koos sakslastega järgnevad 8 päeva. Rügemendi ülem hoidis meid kui oma poegi, ütles ta vajavat meid moraali hoidmiseks ja eeskujuks. Igal päeval katsetas venelane läbimurret, mis aga suurte kaotustega neile tagasi lööd

VALVEARST NÄDALALÕPUL

17. ja 18. märtsil
dr. T. Maimets, tel. 469-1322

24. ja 25. märtsil
dr. R. Vanaselja, tel. 921-7777

Liiklusõnnetus noore eestlasega USA-s

Tõsine liiklusõnnetus juhtus mõni aeg tagasi üliõpilase Toomas Kuuskverega, kes on õppimas Houstonis, Tek., ja kelle vanemate elukoht on Valparaisos, Ind.

Olles pärast õppevaheaega sõitmas kodunt oma ülikooli Houstoni koos samas ülikoolis õppiva naisüliõpilasega, sõitis nende autole peale Houstoni lähedal mees, kelle kohta üteldi hiljem, et ta oli tarvitanud alkoholi. Ta sõitis oma autoga üle liiklusjaotuse otse peale vastassuunast sõitvale T. Kuuskverele. Õnnetus juhtus kell 4 hommikul.

Noored üliõpilased said mõlemad vigastada. Toomasel on murtud käeluu ja tal on ka teisi vigastusi. Arstid arvavad, et ta paraneb neist oma nooruse tõttu hästi. Temaga kaasasõitnud naisüliõpilane sai vigastada kopsuni ulatuva haavaga.

Jaak Rakfeldt doktoriks

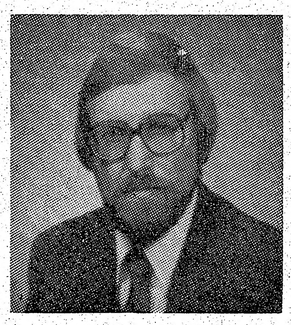

Dr. Jaak Rakfeldt kaitses oma doktoriväitekirja Syracuse ülikoolis. Tema väitekirja aineks oli „The Transformation of Social Identity as a Function of Diversion from or Admission to a Psychiatric Hospital". Oma uurimuses ta käsitleb ideed, et vaimuhaiglasse paigutamine pole alati parim ravi vaimsete häirete puhul, kuna see võib veelgi enam segada haige isiku juba enne ohustatud enesetunnet. Kui isikuid võiks õhutada oma saatuse kontrollimiseks, siis mitmel juhul see oleks kliinikaliselt eelistatum haiglasse paigutamisest ja oleks ühiskonnale vähem kulukas.

Dr. Rakfeldt on praegu ass. professor Mohawk Valley Community College'is, kus talle 1981. a. määrati State University Chancellors auhind suurepäraste tulemuste eest õppeülesannete täitmisel ja sai MVCC Excellence in Service Award'i. Ta on võetud „Outstanding Young Men of America" (1979) ja „Who's Who in the East" (1981—82, 1983—84) väljaandeisse.

Dr. Rakfeldt oli saavutanud magistrikraadid sotsiaaltöö alal ja filosoofias Syracuse ülikoolis. BA kraadi sai State University College at Geneseo's.

Dr. Rakfeldt valdab vabalt eesti keelt. Ta on abielus Kristi Liivi Rannaga, kes on keele-kõne patoloog Utica Public School süsteemis.

KAI KÄÄRID

MAALID MÜÜGIL suures valikus. Helistage ette 225-5595.

390 Princess Ave., Willowdale

Kuninglik tänu Karin Saarsenile

Karin Saarsen-Karlstedt, EPL kaastööline ja ühtlasi pressifotograaf, sai rootsi kui ka briti õukondadelt tänukirjad tema poolt kuninganna Elizabethile ja kuninkanna Silviale saadetud reportaazhfotosuurenduste eest, millised pärinesid Elizabethi Stokholmi külastusest mullu mais ja esimesest Rootsi rahvuspühast 6. juunil.

Eestlasi Balti Õhtul. Vasakult EKN abiesimees W. Pent, EV aupeakonsul Ilmar Heinsoo, Margot Heinsoo, T. E. Ühispanga president V. Noolandi, riigiprokurör R. Kaplan, leedu heiu ja Algis Pacivicius.

Balti Õhtu järelpäev Ottawas

XII Balti Õhtu kui peasündmus koos „järel-hõõgumisega" muljete vahetamiseks Toronto eestlaste esinduse hotelliruumides jõudis edukalt lõpule kolmapäeva 22. veebruari hilistundidel, millele järgnes osavõtjate kojusõit neljapäeva hommikul. Kaugeltki mitte aga Vancouverist saabunud poolele tosinale kaasmaalasele, kelledeks olid dr. M. Marits, P. Lepik ja R. Olljum abikaasadega. Neile kujunes Balti õhtu järelpäev tegevusrohkeks nii Ottawa Parlamendimäe lähikonnas kui ka selle kesk-blokis eneses.

Juba hommikul koguneti parlamendi pea-hoone „rahu-torni" alla rotundasse, kust algas ringkäik koos selgitustega Walter Penti poolt. Lisaks turistidele näidatavatele kohtadele, külastati veel senati spiikeri elukorterit ja selle kõrval olevaid tööruume, esindussöögisaali ning vastuvõtu salongi, millised on kõik sisustatud ja dekoreeritud möödunud sajandi ornamentide ja mööbliga. Külastati veel parlamendi raamatukogu, milline asub kuplikujulises erihoones põhjapoolsel küljel peahoonest. See oli ainukene keskbloki osa, mis 1916. a. tulekahjust puutumata jäi, kuna ülejäänud parlamendihoone osad hävisid täielikult. Kesk-blokk praegusel kujul koos kõrgema „rahutorniga restaureeriti 1919. aastal. Seega raamatukogu püsib originaalsel kujul ning sisaldab peale mitmete haruldaste raamatute veel Briti alamkoja hansarte (protokolle), mis tänapäeval Londoni arhiivides puuduvad.

Edasine ringkäik viis parlamendi lugemistuppa, milline sisaldab kõiki Kanada ajalehti ja ajakirju kõige värskemate väljaannetega.

Lõpuks sõideti „rahutorni" esimest aastat käigus oleva uue liftiga, milline tõuseb osa teed kallakut pidi üles tippu renoveeritud vaatlusruumidesse.

Ringkäik lõppes mälestushallis milline asub „rahutorni" all, ning milles hoitakse nelja viimase sõja Kanada langenud sõdurite nimed kirjutatuna nelja raamatusse, millede lehekülgi pööratakse iga päev ühe kaupa edasi.

Järgmine tund päevakavas kuulus riigi raamatukogu külastamisele. Külastusgruppi ootas haruldaste raamatute osakonna juhataja Vander-Bellen, kes on eestlanna ning endine Montreali elanik. Ringkäiku alustati eesti keeles antud seletustega haruldastest raamatutest omaette ruumides ning vastavates väljapaneku kappides, kust siirduti teisel ja kolmandal korrusel asuvatesse marmorist saalidesse, milliseid kasutatakse vastavalt kas lugemissaalideks või raamatute laenutamiseks ja elektroonilistest „kataloogidest" üles leidmiseks.

Raamatukogu külastamise peamiseks põhjuseks aga oli prof. A. Võõbuse ingliskeelse eesti ajaloo 6., 7 ja 8. köite üleandmine kanada rahvuslikule pearaamatukogule,

mida teostas Vancouveri eestlaste nimel Irene Olljum vastava sõnavõtuga.

Teatavasti esimesed 5 köidet anti pearaamatukogule 3 aastat tagasi samuti Vancouveri eestlaste nimel, mida teostas dr. Juta Kitching, kui ta IX Balti õhtust osa võtmiseks Ottawasse sõitis.

Raamatute üleandmise juures viibisid Vancouveri kaks valimisringkonna parlamendiliiget R. Huntington ja J. Fraser konservatiivide erakonnast. Juures viibisid peale Vancouveri esinduse veel EV aupeakonsul I. Heinsoo ja Balti Õhtu pea- ja järelsündmuste koordinaator Walter Pent Ottawas. Rahvusliku pearaamatukogu nimel võtis eesti ajaloo köited vastu pearaamatukogu hoidja H. Clement koos Van-der Belleniga.

Pärast raamatute üleandmise tseremooniat sõidutati kogu seltskond pearaamatukogu tõldades parlamendi restorani lantshile,

mida võõrustasid Vancouveri alamkoja liikmed R. Huntington ja J. Fraser abikaasaga. Vancouveri eestlaste esindus kuulus-ki nende kahe parlamendiliikme valimisringkonda.

Lantshi teises osas toimus vestlus päevakohaste poliitiliste sündmuste teemal. Vestlus kestis kuni kella kaheni, mil alamkoja kellahelin kutsus parlamendiliikmeid järjekordsele koosolekule.

Pealelõunane aeg kulus Vancouveri külalistel Kanada riigipanga juures asuva rahamuuseumi külastamiseks, kus selleks oli organiseeritud eri-ringkäik koos selgitustega.

Viimaseks päevasündmuseks oli National Arts Centres toimuv sümfooniakontsert,

millest võttis osa ka R. Huntington, kes viis oma külalised riigi loozhi.

Järgmisel hommikul sõitis Vancouveri eestlaskond edasi Torontosse, et osa võtta Eesti Majas toimuvast aupeakonsuli ja EKN'u poolt korraldatud külaliste vastuvõtust Vabariigi aastapäeva puhul.

EV aktus Royal Beach'is

Royal Beachi ja ümbruskonna eestlased tähistasid Eesti Vabariigi 66. aastapäeva jumalateenistuse ja koosviibimisega kohapealses Virginia Ühendatud kirikus. Jutlustas Jakobi koguduse õpetaja mag. Tõnis Nõmmik, organistina toimis E. Welin Keswick'ist ning solistiks oli skaudipoiss Hendrik Nõmmik, kes laulis E. Welini oreli saatel „Hoia Jumal Eestit".

Altari oli kaunistanud nägusate lilledega Agnes Möller, kes tähistas oma abikaasa surmapäeva. Lipuvalves seisid Alex Kriina ja õpetaja Nõmmiku „kaardivägi" Kadri, Maimu ja Hendrik Nõmmik ja neile lisaks Ellen Oling.

Lõpupalves palvetas õpetaja Eestimaa ja rahva eest. Jumalateenistus lõppes langenute mälestamisega ja Eesti hümniga.

Peale teenistust toimus Eesti Vabariigi 66. aastapäeva tähistamine.

Õp. T. Nõmmiku avasõna järel Maimo Nõmmik deklameeris Lydia Koidula luuletuse „Eesti maa, su hiilgav rada",

mis oli ühtlasi mõeldud poeedi 140. sünnipäeva meenutamiseks. Järgnes E. Welini akordioni saatel ühislaulud „Eesti lipp" ja „Hoia Jumal Eestit".

Päevakohase kõne pidas Johannes Säägi. Oma kõnes rääkis Eestist ja eestlastest kauges minevikus, rääkis Vabadussõjast ja selle võidukast lõpust, käsitles Eesti Vabariigi õitseaega ja selle saavutusi ja hävitamist idast sissetunginud barbaaride poolt. Juba 40 aastat oleme elanud ootuste ja lootuste tähe all, sest ajalugu on korduvalt tõendanud, mida täna ei ole, võib homme olla. Nüüd oleneb meist, kas meil on jõudu ja tahtmist oodata homset. Kuid küsime täna enestelt, kuidas on meiega? Kas oleme oma rahvuslikus võitluses kompromissitud olupoliitikale? Me oleme vabal maal, siin on meie tähtsaimaks ülesandeks emakeelse hariduse andmine meie lastele, sest väikerahvale on tähtis, et igale noorele antakse edasi osakene eesti kultuurist ja vaimust.

Väike kultuuripärandi osa, mis suudeti kaasa tuua välismaale, on osutunud kaalukamaks kui võidi arvata, see on andnud 40-le pagulusaastaile sisu ja mõtet, on vallandanud rahvuslikku uhkust ja mõnikord tunda lasknud, et me polegi nii väiksed ja tähtsusetud kui ise mõtleme. Meie organisatoorne jõud on suutnud luua piduhetki üle rahvusvaheliste piiride. Hoiame sellest kinni ja rühime edasi uute kõrguste ja vabaduse poole.

Aktus lõppes Eesti hümniga.

Kohalikud Jakobi koguduse daamid S. Hõbe, A. Möller, O. Pääbo ja A. Pari olid katnud rikkaliku kohvilaua, kus ei puudunud ka sünnipäeva kook, mille lõikasid katki Kanada reserv-kapten Tõnis Nõmmik ja vet. n. ltn. J. Säägi.

J. Säägi

DR. S. BROGOWSKI
OPTOMETRIST (OPTIK)

Tel. 531-4251

412 RONCESVALLES AVE. AT HOWARD PARK

Kiri Tshernenkole viis hullumajja

MOSKVA — Üks mees ja naine, kes saatsid kirja N. Liidu uuele juhile Konstantin Tshernenkole, tuletades meelde, et nad olid andnud sisse sooviavalduse emigreerumiseks, paigutati vaimuhaiglasse. Nikolai ja Nadezhda Pankov kuulati üle enne politseis ja siis viidi väljaspool linna asuvasse kliinikusse, mis on suletud võõrastele.

OVER 50 YEARS OF GM SALES AND SERVICE

HOGAN GM

Chev Olds Limited

5000 Sheppard Ave. E., Scarborough, Ont. M1S 4L9

PAUL JUTTUS
Müük ja rentimine
Tel. 291-5054, kodus 423-5716

TORONTO FLOORING
145 Sheppard Avenue E., Unit 4
Telefon 224-2688

Supplier and installer of carpets, sheet vinyl, resiliant flooring, ceramic and glazed tiles, hardwood.

Phone for monthly specials

Lauri Partanen

HELLARRA SERVICES
1989 Danforth Ave. Toronto Ont. M4C 1J7
694-6241
raamatupidamine ja tulumaks
Helle Rannik
endine keskvalitsuse tulumaksurevident

Hillside Bakery and Delicatessen
2851 LAWRENCE AVENUE E. Tel. 261-2238
(Hillside Plaza, Brimley nurgal)
Omanik Ake Saarinen

Värsked saadused iga päev —
Kõik delikatessid saate meilt

Ari avatud: teisip., kolmap. ja neljap. 9—6, reedel 9—7, laup. 9—4.
Esmasp. suletud.

C. OTTWAY HERBALIST
Ravimtaimed, tervislikud toiduained ja vitamiinid. Nõuanne ja sõbralik teenindamine eesti rohuteadlase A. Toigeri poolt.
300 Danforth Ave. Toronto, Ont. M4K 1N6 — Tel. 463-5125

VABA EESTLANE

	Maksab Kanadas:	Väljaspool Kanadat:
Aastas	$51.—	$65.—
Poolaastas	$28.—	$35.—
Veerandaastas	$15.—	$18.—

KIRIPOSTIGA + SAATEKULU

	Kanadas:		Väljaspool Kanadat:
aastas	$56.—	+ $42.— =	$47.—
poolaastas	$30.—	+ $21.— =	$24.—
veerandaastas	$16.—	+ $10.50 =	$12.—

VÄLJASPOOL KANADAT ja USA-d:

LENNUPOSTIGA aastas $129.—, poolaastas $67.— ja veerandaastas $35.

Aadressi muudatus 70 centi. Üksiknumbri hind 70 centi

Kanada aadressidele palume märkida „POSTAL CODE" ja USA aadressidele „ZIP CODE"

Pangatshekk või rahakaart kirjutada Free Estonian Publishers nimele.

Tellimine saata:

VABA EESTLANE
1955 Leslie St., Don Mills, Ont. M3B 2M3

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavalise / kiripostiga alates .... 19..... Tellimise katteks lisan $..... siinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga. (Raha saata ainult tähtkirjas).

Nimi .....

Aadress .....

.....

.....

.....

OOTAMATULT LAHKUNUD ARMAST ABIKAASAT, ISA, VANAISA JA VENDA

BORIS HÄRM'i

sündinud 7. novembril 1907

surnud 11. märtsil 1984

leinavad kurbuses

abikaasa ILSE

poeg ARVO perekonnaga

ÕED perekondadega Pärnus

Kõik kaob,
mälestus jääb.

St. Catharinesi Pauluse koguduse naisringi liikmed. Esireas vasakult A. Seaver, E. Altosaar, M. Gnadenteich, E. Aasma, E. Nõmm, D. Pint ja A. Jostman; teises reas L. Pint, M. Beardsley, L. Tomingas, L. Võrang ja E. Eichenbaum. Pildilt puuduvad L. Nairismägi ja S. Voorand.

Foto: J. Heinsaar

Armast sugulast ja head sõpra

BORIS HÄRM'i

mälestavad sügavas leinas

Puhka rahus!

ARTHUR ja VIIU VALK

Kauaaegset kallist sõpra

BORIS HÄRM'i

mälestavad sügavas leinas

ILMAR
KIIRA
MARE perekonnaga
ELLA
BENNO

Reivavenda

ALBERT PRÜMMEL'it

mälestab

SOOMEPOISTE KLUBI

Armast onu ja sugulast

RUDOLF KANGUR'it

† 10. märts 1984 Corvallis, Oregon

mälestavad leinas

SALME ja EVALD
ALVI ja LEO perekonnaga

Leinateateid

USA-s Virginias suri 12. detsembril Helene Rea, sündinud 10. juunil 1904 Tallinnas.

USA-s suri 14. detsembril Camilla Pallo, sündinud 22. jaanuaril 1912.

5. detsembril suri Maria Toombu, sündinud 15. aprillil 1888.

USA-s Milfordis suri 9. detsembril Eha Gundlak, neiuna Pumbo.

USA-s Baltimores suri 8. detsembril Alice Maiste, sündinud 16. mail 1905 Järvamaal.

USA-s suri 8. detsembril Marja Lambert, neiuna Leppik, sündinud 2. detsembril 1933 Eestis.

Austraalias Canberras suri 3. detsembril Gottfried Emil Sinisoff, sündinud 14. juunil 1898 Tallinnas

USA-s Long Islandil suri 13. detsembril John Erlagen, sündinud 2. jaanuaril 1891 Pärnumaal.

Murray E. Newbigging
Ltd.
Matusebüroo
Aastakümnete kogemus eestlaste teenimisseks. Oskuslik nõuanne ja mõõdukad hinnad.
M. WAYNE HAMILTON
Funeral Direktor
733 Mount Pleasant Rd., Toronto, Ont. M4S 2N4
(lõunapool Eglintoni)
Helistada tel. 489-8811 ● 489-8002

Pastor Niemöller surnud

WIESBADEN — Pastor Martin Niemöller, protestantliku kiriku kiriku juht, kes oli opositsioonis Hitleriga ja hiljem mõistis hukka USA sekkumise Vietnamis, suri 92-aastasena. Pastor Niemöller oli I maailmasõjas allveelaeva komandör. Hilisemad rahuaktsioonid viisid ta liigsesse suhtlemisse vasakpoolsetega ja ta kaotas selle kangelase sära, mis tal oli Hitleri vastu võideldes.

Montrealis tähistatakse kooli 35. aastapäeva

14. aprillil kell 6 õhtul toimub Montreali eesti kooli ja skautlike noorte ühine pidu kooli 35. aastapäeva tähistamiseks. Sel puhul on kutsutud koosviibimisele kõik need, kes on selles ajavahemikus koolis õppinud. Ka esinejad on lõpetajate hulgast: Erik Teose esineb lauluga, kuna Kalev Ruberg kõneleb.

Krutsifiksid eemaldati poola koolidest

GARWOLIN — Õpilased said koolidest krutsifikside eemaldamise pärast nii vihaseks, et alustasid protest-rongkäiku Poola pühima usulise altari juurde. Vanemad kiriku tegelased valmistuvad kogu vahejuhtumi pärast valitsust paluma. Preester Stanislaw Binko ütles õpilaste rahutuste kohta, et „Kristus räägib täna Garwolinis".

Tõendeid elust

Juhtiv ameerika maailmaruumi spetsialist dr. Cyril Ponnamperuma teatas äsja, et ta on saanud „esimesed usaldatavad katselised tõendid sellest", et elavate olendite geenides olevaid alkaale esineb maakerast väljaspool, sellega elu võib esineda mujalgi maailmaruumis.

Dr. Ponnamperuma ütles, et ta on leidnud viis alkaalset geeni-adeniini, huaniini, sütosiini, tümiini ja urasiili — meteoriidist, mis leiti Austraalias 1969. Laboratooriumi katseis Marylandi ülikoolis Ponnamperuma oli võinud toota neid alkaalseid ühendeid juhtides elektrilaenguid metaani, lämmastiku ja vee ühendisse.

Tulemused näitasid, et keemiline evolutsioon elu põhjustajana on üsna eeskirjakohane protsess. Tulemused näitavad, et elu olemasolu mujal on nüüd varemast rohkem tõenäoline.

Kokkuvõtteid Hamiltoni eesti koguduse tööst

Mälestati suurt eestlaste juhti — Hamiltonist lahkumine raskendab koguduse majandamist

Esimene E. Ev. L. Kogudus Hamiltonis tähistas 12. veebr. kindral Johan Laidoneri 100-aastast sünnipäeva mälestusteenistusega. Teenis õp. T. Nõmmik ja orelil organist Eva Rammo. Päevakohased pliblisalmid luges kapt. H. Mölder, kindral J. Laidoneri mälestamise kõne pidas H.E.V.Ü. esimees ltn. A. Jurs. Lipuvalve oli H.E.V.Ü liikmetelt.

Kohe peale jumalateenistust toimus koguduse täiskogu koosolek; kohal oli 10% liikmetest ja koosolekuga saadi õigeaegselt alata. Koosolekut juhatas V. Riimand ja protokollis V. Gutman. Aruanded alustas õp. T. Nõmmik, mainides et möödunud aastal oli eestikeelseid jumalateenistusi 36, neist 6 armulauaga, 1 teenistus toimus kalmistul. Palvelisi olnud 2.324, keskmine osavõtt 64. Nendele lisanduvad kahel erijuhtusel umbes 50 eestlast, enamus H. E. S. Segakoori liikmed, kes võtsid osa Hamiltoni kirikute ühisest M. Lutheri 500. a. juubelijumalateenistusest, 19 kuulasid N. Reintamme advent-orelikontserti. Ingliskeelseid jumalateenistusi on peetud läti kogudusega; suurimaks küüditamise mälestusteenistus, millest ka leedulased sel aastal osa võtsid. Armulaualisi 190, ingliskeelsetel teenistustel 44; piiblitunde 17, osavõtjaid 152. Leerifunde 16, uues leeris 3 noort. Seedriorus peetud 4 palvust 183 liikmele. Lisandub 1 kiriklas peetud palvus Pensionäride Klubile. Ristitud 3 poeg- ja 3 tütarlast, leeritatud 1 poeg ja 2 tütarlast. Laulatatud 3 paari, maetud 8 meest, 5 naist (üks laps) — kokku 13, neist 1 mitte-liige. Külastatud haigeid haiglas ning kodudes. Õpetaja, esimees ja L. Wahtras esindasid kogudust EELK Kanada Praostkonna sinodil, õpetaja ja L. Wahtras Ida-Kanada Sinodi konverentsil. Läinud kevadel oli H. E. Täienduskool sunnitud tegevuse katkestama õpilaste puudusel. Katsed asutada pühapäevakooli ei andnud tulemusi.

Külalisõpetajateks on olnud piiskop K. Raudsepp, õp. U. Petersoo, õp. A. Zilinskas, õp. A. Roost, õpilased T. Tralla ja I. Järve. Lisaks rida külalisvaimulikke koguduse õp. 50. a. juubeliteenistusel.

Laulu ja muusikaga on jumalateenistusi kaunistanud H. E. S. Segakoor E. Purje ja O. Kopvillemi juhatusel, samuti J. Kruusel, N. Reintamm, H. Sepp, V. Tali ja A. Tera.

Lastest on esinenud K. Nõmmik, E. Oiling, M.-L. Roos. Organistina teenib kogudust Eva Rammo, keda vajaduse puhul on asendanud N. Reintamm, T. Haamer, H. Plinte ja A. Tamm.

Kinnisvara komisjon F. Kase juhatusel on hoolitsenud kirikla jooksvate remontide eest. Suuremate töödena uuendati rõdu alustala ja muretseti uusi alumiinium välisaknaid. Koguduse uut matuseplatsi suurendati 6 hauakrundi võrra. Koguduse naisring korraldas traditsioonilise perekonnaõhtu ja õpetaja juubeli tähistamise. Nõukogu pidas 9 koosolekut ning hoolitses kõige vajaliku eest. Erakorralist tõid õpetaja juubel ja praostkonna laekuri surm. Koguduse advokaadiks paluti R. Kao. Kirikla leiab ka rohket kasutamist Pensionäride Klubi, Eesti Seltsi, skautide, Skaudisõprade Seltsi poolt, samuti kasutavad seda Helletajad ja H. E. Võitlejate Ühing.

Laekur E. Landers ütles, et muret tekitab koguduse majanduslik külg, viimastel aastatel on surnud hulk liikmeid või asunud mujale elama.

Seetõttu on tulud jäänud väiksemaks, samuti mittemaksmise tõttu. Kassaaruandes kulud $28,886.44, puudujääk $1,353.33.

Eelarve osas tegi V. Riimand ettepaneku, et liikmemaksu tõsta $10.00 võrra, seega on liikmemaksuks eeloleval aastal $60.00 isikult.

Järgnesid valimised põhikirja kohaselt. Nõukogusse valiti F. Kase, Ingrid Tamm ja Marju Kraav, kandidaatideks E. Arro ja A. Jürisson. Revisjonikomisjoni V. Riimand ja L. Ploom, asetäitjateks A. Lepson ja E. Puusepp. Naisringi daamid jäid edasi: H. Alliksoo, P. Buss, E. Eenlo, I. Kaasik, M. Karp, L. Kase, I. Kink, H. Kleiner, L. Leidur, H. Müür, H. Ranna, L. Raudnask, O. Saar ja H. Tuuling.

Läbirääkimiste all arutleti kiriklale juurdeehituse kavandamine järgmiseks peakoosolekuks. Mainiti ka, et kuulume Ida-Kanada Sinodi alla, kes toetab kommuniste. Õpetaja peaks esile tõstma eesti sõduri panust venelaste vastu võitlemisel. M. Pihlak toetas sinodi vastast võitlust, samuti ka A. Lepson. Õpetaja soovitas saata protestikirju sinodile.

V. Riimand tõstis üles küsimuse toetada läti kogudust orelli parandamiseks ja selleks korraldada korjandus, A. Lepson toetas seda, kuid soovitas võtta lisa tagavarasummadest.

L. Saar soovitas teha üritusi majandusliku olukorra parandamiseks. Ladusalt edenenud koosoleku lõpul õp. T. Nõmmik tänas lahkuvaid nõukogu liikmeid ja eelmine esimees V. Riimand tänas õpetajat ja teisi abilisi hea koostöö eest. E. Lindaja kogus allkirju Mart Nikluse vabastamise lehele „Free Mart Niklus!", millele reageeriti üsna hästi.

☆

Peale koosolekut uus nõukogu jaotas ametid järgmiselt: esimees — V. Gutman, abiesimees — K. Kangur, sekretär — I. Tamm, abisekretär — M. Kraav, laekur — E. Landers, raamatupidaja — A. Himma, varahoidja — M. Suit, kartoteegi pidaja — T. Rammo ja kinnisvara hooldaja — F. Kase.

EV aastapäev Lõuna-Floridas

Vastandina möödunud aasta tugevale sajule, oli tänavune ilm kuldses päikesesäras. Inimesed hakkasid saabuma juba poolteist tundi enne algust, mis näitab kui tähtsaks peetakse meie riigi kõige suuremat püha. Üle 250 inimese võtsid osa Lõuna Florida eestlaste koondise Eesti Vabariigi Aastapäevast Ft. Lauderdalis.

Aktuse avas L.F.E. Koondise abiesimees Bernard Suik. Praost Rudolf Reinaru pidas palvuse ja mälestas langenuid, mille järel solist Anadie Allik laulis „Kalevipoeg" ja „Ma lapsena jäin kodutа". Klaveril saatis Hilma Lilleorg.

Aktusekõne pidas Eesti Rahvuskomitee liige Martin Suuberg.

Meie nooremast generatsioonist võrsunud kõneleja kõne võeti rahva poolt suure kiiduavaldusega vastu.

Hästi ettekantud, sisukas kõne, heas eesti keeles jättis rahvale lootuse, et meie järgnev põlv pole kadunud.

Kõnele järgnes L.F.E. Segakoorilt laulud „Priiuse hommik" ja „Eesti lipp", juhatas Erich Allik. Helmi Kõiv deklameeris „Põhjanael", millele järgnes meesansamblilt „Mu Eestimaa" ja „Hoia, Jumal, Eestit", juhatas Erich Allik. Tervitused luges ette teadustaja Alide Koppel.

Lõppsõnas Koondise esimees Harald Hinno soovitas leida uusi mõjuvamaid abinõusid ja teid meie ja ka teiste riikide vabadusvõitluseks, kes on okupeeritud vene kommunismi poolt.

Aktuse osa lõppes Vabadussõjast osavõtnute austamisega, Theodor Koppelile ja Oskar Lembitule pandi daamide poolt rinda valged gardeeniad!

Aktusele järgnes hoogne pidu. Koondise daamid kinnitasid igaühe rinnale Eesti lipukese. Vabatahtlik annetus lipukeste eest läheb nagu igal aastal E. R. Komiteele toetuseks.

Siinne hästituntud tantsuorkestri liige „Casey King" on õppinud mitmed eesti laulud „Ma tahaksin kodus olla", „Läänemere lained" j.n.e. väga hästi selgeks. Ta ütleb et mängib ja laulab neid eesti keeles ka teiste rahvaste pidudel, kus need saavad suure menu osaliseks.

Rikkaliku võitudega loosiratas tõi peavõidu (ühe päevase lõbulaevasõidu kahele inimesele Bahamasse) Heino Laasile. Võidu oli annetanud Rein Luningu reisibüroo. Teiste võitude annetajad olid Linda Kirs, Ossi Riisma, Heino Laas, Ljuba Hõlpus, Leida Nõulik, Helgi Sooaru, Zinaida Laager.

Lõuna Florida Eestlaste Koondis on teinud tublit rahvuslikku tööd, mitte üksi Eesti Vabariigi aastapäeva korraldamisega, vaid terve aasta ringi on Koondise juhatus ennastsalgavalt töötanud.

Selle töö tulemuseks on hästiorganiseeritud Eesti ühiskond siin kaugel lõunas.

Järgmiste kokkutulekutena on ette nähtud, kevadpidu 24. märtsil Ukraina klubis 2850 Taylor St. Hollywood; emadepäev 13. mail Merrell kiriku saalis 3900 N. State Rd. 7. Juulis kõik kohtuvad ESTO '84 ajal.

saar, M. Gnaden-
L. Tomingas, L.

Foto: J. Heinsaar

tööst

raskendab

ri 100-aastast sün-
äevakohased plib-
esimees ltn. A.

esile tõstma eesti
nelaste vastu võit-
iak toetas sinodi
samuti ka A. Lep-
vitas saata protes-

stis üles küsimuse
ogudust oreli pa-
selleks korralda-
A. Lepson toetas
ovitas võtta lisa
adest.

teha üritusi ma-
ra parandamiseks.
ud koosoleku lõ-
mik tänas lahku-
kmeid ja eelmine
and tänas õpetajat
a koostöö eest. E.
llkirju Mart Nik-
lehele „Free Mart
e reageeriti üsna

kut uus nõukogu
ärgmiselt: esimees
abiesimees — K.
r — I. Tamm,
M. Kraav, laekur
raamatupidaja —
hoidja — M. Suit,
— T. Rammo ja
aja — F. Kase.

ridas

oli tänavune ilm
ba poolteist tundi
riigi kõige suure-
da eestlaste koon-

d kinnitasid iga-
ti lipukese. Vaba-
ipukeste eest lä-
astal E. R. Komi-

ntud tantsuorkestri
ing" on õppinud
lud „Ma tahaksin
äänemere lained"
selgeks. Ta ütleb
lab neid eesti kee-
vaste pidudel, kus
re menu osaliseks.
itudega loosiratas
he päevase lõbu-
e inimesele Baha-
Laasile. Võidu oli
Luningu reisibü-
de annetajad olid
si Riisma, Heino
lpus, Leida Nõu-
u, Zinaida Laager.
Eestlaste Koon-
tublit rahvuslikku
i Eesti Vabariigi
raldamisega, vaid
on Koondise ju-
avalt töötanud.

nuseks on hästior-
Eesti ühiskond siin

kkutulekutena on
adpidu 24. märtsil
2850 Taylor St.
adepäev 13. mail
alis 3900 N. State
k kohtuvad ESTO

KIRIKUD

EELK PEETRI KOGUDUS

817 Mt. Pleasant Rd. Toronto
Ont. M4P 2L1

Praost Andres Taul. Tel. 483-4103
Tel. kirikus 483-5847
Õpetaja Edgar Heinsoo
Tel. kodus 283-9387,
kirikus 483-6848
Organist dr. Roman Toi

JUMALATEENISTUS pühapäeval, 18. märtsil kell 11 hommikul. Õp. E. Heinsoo. Kõik kutsutud!

Pärast jumalateenistust filmi näitamine all saalis.

KANNATUSAJA JUMALATEENISTUSED nädala keskel teisipäeva õhtul kell 7, peavad laied. Esimene 20 märtsil, teenib Toomas Ratnik. Kõik kutsutud!

KONTSERT-JUMALATEENISTUS pühapäeval, 25. märtsil kell 11 hommikul. Jutlustab piiskop Karl Raudsepp. Külaliskoor Hamiltoni E. S. Segakoor, solistid Valve Tali ja Hilda Sepp, orelil Eva Rammo. Kaastegev Cantate Domino.

Pärast jumalateenistust TAISKOGU KOOSOLEK. Kõiki täisõiguslikke koguduseliikmeid palutakse osa võtta!

INGLISKEELSED JUMALATEENISTUSED igal pühapäeval kl. 9.30 hommikul. Samal ajal ingliskeelne pühapäevakool.

KOGUDUSE KANTSELEI on avatud teisipäeviti 10—6-ni, neljapäeviti 12—3 p.l.

ÕPETAJA KÕNETUNNID kolmapäeviti 9.30—12, neljapäeviti 6—8 õhtul kiriku kantseleis.

TORONTO EESTI BAPTISTI KOGUDUS

393 Broadview Ave.
Tel. 465-0639
Pastor K. Raid
36 Bards Walkway,
Willowdale, Ont. M2J 4T9
Tel. 499-6488

„VABADUSE KUULUTUSE" raadiosaated igal pühapäeval kell 3 p.l. WHLD 1270 kc.

Pühap., 18. märtsil kell 10.15 homm. pühapäevakool täiskasvanuile ja noortele, kell 11 homm. lastele. Kell 11 homm. JUMALATEENISTUS, kõneleb H. Eller, laulavad Jaan ja Kalle Medri.

Kell 6 õ. KUULUTUSKOOSOLEK, kõneleb E. Sarajaoja.

TORONTO EESTI VABAKOGUDUS

562 Jones Ave., Toronto, Ont.
Jutlustaja E. Saraoja
20 Thorncliffe Ave.
Toronto, Ont. M4K 1V5
Tel. 463-6223

Pühap., 18. märtsil kell 11 homm. JUMALATEENISTUS, kus teenivad A. Seppi ja E. Saraoja.

Kolmap., 21. märtsil kell 7.30 piibli-palvetund ainel: Ajastute lõpetus.

TORONTO EMMANUELI EVANGEELNE KOGUDUS

21 Swanwick Ave.
Tel. 698-5645

Jutlustaja Allan Laur,
72 Appleby Cres.
Markham, Ont. L3R 4L2
Tel. 477-6248

Pühapäeval, 18. märtsil kell 11 hommikul. JUMALATEENISTUS Ehatares. Kõneleb Allan Laur. Duettlaule.

Kell 2 p.l. kirikus PÜHAPÄEVAKOOL lastele ja PIIBLIKOOL täiskasvanuile.

Kell 3 p.l. JUMALATEENISTUS. Kõneleb Allan Laur. Solist Vilma Krabi.

(Buss Eesti Kodust kell 1.30 p.l.)

Kell 6 õhtul Iingliskeelne JUMALATEENISTUS. Kõneleb Allan Laur teemal: „Communion with God".

Kolmapäeval, 21. märtsil kell 7 õ. PALVEÕHTU.

EELK TORONTO VANA ANDRESE KOGUDUS

383 Jarvis St., Toronto,
Ont. M5B 2C7

Õpetaja Udo Petersoo

3714 Beechollow Cr.
Mississauga, Ont. L4Y 3T2
Tel. 624-6128 või 625-5930
kirikus 923-5172

Organist pr. Asta Mitt
Koorijuht pr. Asta Ballstadt

Pühapäeval, 18. märtsil kell 11 homm. kannatusaja JUMALATEENISTUS. Teenib ja jutlustab piiskop Karl Raudsepp.

Pühapäeval, 25. märtsil kell 4 p.l. kannatusaja JUMALATEENISTUS. Teenib õp. Albert Roost.

Pühap., 1. apr. kell 11 homm. „Kalevi" skautlipkonna aastapäeva tähistav JUMALATEENISTUS. Teenib koguduse õpetaja koos skautidega.

Pühap., 8. apr. kell 4 p.l. „Põhjala tütarde" gaidlipkonna aastapäeva tähistav JUMALATEENISTUS. Teenib koguduse õpetaja koos gaididega.

Pühap., 15. apr. kell 5 p.l. PALMIPUUDE-PÜHA ja KANNATUSAJA KONTSERT. Vana Andrese koguduse segakoor Asta Ballstadt'i juhatusel.

Pühapäevakool igal pühapäeval JUMALATEENISTUSE ajal.

Leerieelsed iga kella 11-kümnese JUMALATEENISTUSE ajal.

Piiblitunnid tund aega iga enne kella 4-jast JUMALATEENISTUST.

Koguduse segakoori harjutused toimuvad igal esmaspäeval kell 7 õhtul kiriku saalis.

Õpetaja kõnetunnid kiriku kantseleis teisipäeviti 6—8, neljapäeviti 2—8 ja pärast jumalateenistust.

12.—16. märtsini hooldaja õpetaja Albert Roost, tel. 244-9270 või kõlistada Bruno Lindre, tel. 421-5541.

TORONTO KOLMAINU EESTI EV.-LUT. USU KOGUDUS

Kirik: 619 Sherbourne St.,
Toronto (Sherbourne'i allmaa jaam on kiriku kõrval).
Õpetaja O. Gnadenteich
112 Fallingbrook Rd.,
Scarborough, Ont.
Telefon 698-7977 või 766-7853
Kantseleis, telefon 921-9417

Palvepäeva JUMALATEENISTUS on pühap., 18. märtsil kell 1.30. Karjase kiri.

ÕPETAJA KÕNETUNNID on iga kuu teisel esmaspäeval kella 6—8 kiriku kantseleis.

TORONTO EESTI AP.-ÕIGEUSU KOGUDUS

R R 5, Orangeville, Ontario
Praost E. Lepik
Tel. 1-519-941-4809

Pühap., 18. märtsil kell 2 p.l. armulaua JUMALATEENISTUS PEETRI kirikus. Teenib ja jutlustab praost E. Lepik. Laulab koguduse laulukoor G. Raagi juhatusel.

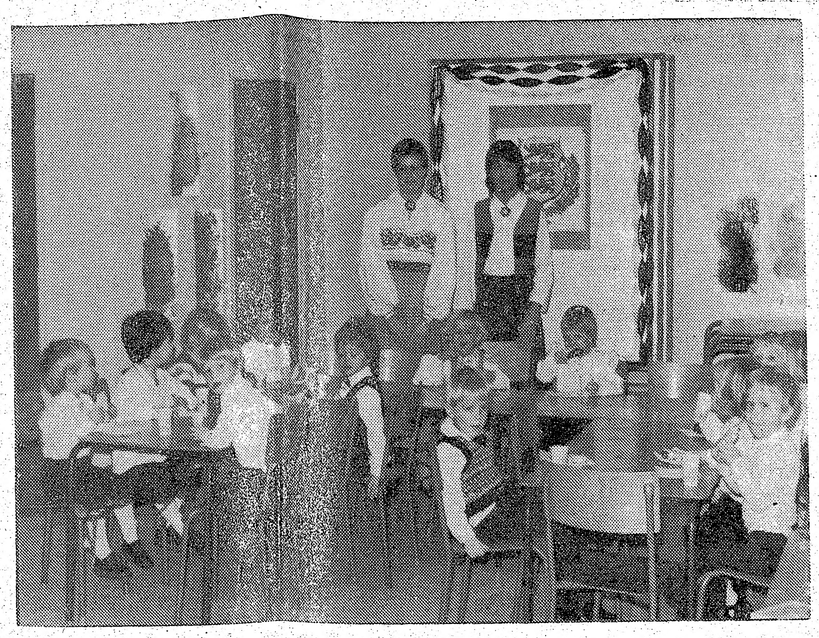

T.E.S. Lasteaia II klassi õpilased eimetamas pärast põnevat EV aastapäeva paraadi. Seisavad kasvatajad Kadri Koop (vasakul) ja Tiiu Martin. Foto: Vaba Eestlane

Ajalooraamatu eeltööd liiguvad

Kanada Eestlaste Ajaloo Komisjonile anti Wintariolt ligi $13.000

Möödunud nädalal toimus Kanada Eestlaste Ajaloo Komisjoni koosolek, kus tehti kokkuvõtteid selle suurteose tööde arengu üle ja otsiti viise, kuidas kiirustada olemasolevate takistuste ületamist. Üldiselt võidi koosolekul nentida, et tööd on edasi läinud, kuigi pidurdajaks on olnud vaid üksikud lubadusi mitte-täitnud autorid.

Koosolekut juhatas komisjoni esimees E. Soomet, märkides kõigepealt et Wintario on rahuldanud täiel määral sooviavalduses antud summa; esimene $5800 on tööde teostamiseks juba käes, kuna ülejäänud osa antakse raamatu ilmumisel. Kogutoetus on $12.928.

Aasta jooksul on püütud kontakte saada autoritega,

kes pole lubadust täitnud ja 25% ulatuses on tööl ka tagajärgi olnud.

Puuduvad veel täienduskoolide, kunsti, teatri, Metsaülikooli ja eesti heliloojate kohta soovitud ülevaated.

Majandusaruande esitas laekur E. Kuris. Sissetulekute poolel oli $7649.65, sellest $237 aasta jooksul müüdud ajalooraamatu esimesest köitest. Kokku oli komisjonil raha $20.472.16. Aasta jooksul on olnud väljaminekuid vaid $726.96, jättes hea tegevuskapitali raamatu väljaandmiseks niipea kui autorid ja toimetus on oma töö lõpetanud. Eelmist raamatut on veel järel 323.

Pikema ja üksikasjalikuma ülevaate andis toimetaja Valdu Lillakas,

öeldes et areng on olnud väga pikaldane, kuid siiski lõppeesmärgi suunas. Aasta jooksul on valminud 11 artiklit, kokku 52 lk.

Regionaalsed kirjeldused on nüüd kõik valmis, väljaarvatud Kesk- ja Põhja-Kanada Winnipegi sektsioon. Toimetaja ise on mitmed neist lõpetanud.

Raamatu ulatus on paisunud 340 leheküljele ja on kooskõlas Wintariole esitatud aruandega. Sellest on teksti 225 lk, kuhu tööde arengu aegluse tõttu saab nüüd ka sisse võtta ESTO-84 sündmused, milleks on ettenähtud 15 lk. Praegu on raamatust valmis 142 lk.

Suureks kaotuseks oli Ellen Kütti surm, kes oli hea masinakirjutaja. Nüüd asendab teda Lilian Puust. Korrektoriks on Karl Vaikla,

kuna tehnilise töö osas on oma abi lubanud Peeter Kopvillem, kes ajaloo magister ja tegutseb praegu ajakirjanduse alal.

Mõnes osas on veel autorid leidmata, kelle isikute suhtes avaldati mitmeid arvamusi ja soovitusi.

Nii oligi mindud töökava juurde ja otsustati kõikide käsikirjade (väljaarvatud ESTO-84) lõpetamise vilmaseks tähtajaks 31. mai 1984. Veel otsustati, et kuna osa artikleid kirjutati juba kaks-kolm aastat tagasi, siis võiks neid täiendada 1981—83 aastate andmetega, kuid mitte ringi teha. Kui kõik autorid nüüd end kokku võtaksid ja kaualubatud tööd lõpetaksid, võiks juba selle aasta septembris alustada raamatu trükkimisega.

Kandidaatide esitamisel 1984. a. komisjoni liikmete kohtadele,

esitati esimehe kohale tagasi praegune esimees E. Soomet,

samuti liikmeiks endised dr. K. Aun, dr. A. Kurlents, E. Kuris, Malle Laansoo, H. Oja, Ene Runge, V. Salo, toimetajaks V. Lillakas ja korrektoriks K. Vaikla. EKN poolt on komisjoni liikmeks R. Antik. Koosseis esitatakse Eesti Liit Kanadas peakoosolekult kinnitamiseks.

Lõpuks tutvustas E. Soomet käimas olevat teist ajaloolist algatust, Eesti ajalugu ja rahvast hõlmava filmi valmistamist, mis oli juba töökoopiana kitsamale ringkonnale mõeldud tuluõhtul tutvustamisel. Film koosneks kaks kolmandikku Eestist ja üks kolmandik oleks Kanada eestlaste elust. Filmi valmistamiseks on saadud $27.810 riiklikku toetust, kuid vaja on veel kohe $30.000, et film võiks valmida ESTO-84 ajaks, mil seda näidatakse Ontario Place'is.

Kreeka ja Türgi vahejuhtum

ATEENA — Kreeka süüdistas Türgit Kreeka laevade ründamise pärast, nimetades seda aastakümne suuremaks provokatsiooniks. Kuid kreeka valitsus pehmendas kohe süüdistuse tooni ja ütles, et türklased ehk ei teinud seda kavatsuslikult. Kreeklased on väitnud, et türgi hävitaja lasi kolm kogupauku Kreeka territoriaalvetes, peagu tabades kreeka hävitajat ja kalalaevastikku. Türklased on selgitanud, et nende laevad tulistasid õhutõrjemürske, mis lõhkesid õhus ega polnud ohtlikud laevadele. Kuna mõlemad riigid kuuluvad NATO'sse, siis on NATO püüdnud kahe riigi vahelist tulist vahekorda jahedamaks muuta.

Peksis naist, mõisteti surma

PEKING — Endine Hiina kommunistliku noorteorganisatsiooni aktivist lasti Hebi linnas avalikul väljakul oma naise peksmise, huligaansuse ja vägistamise päras maha, kuhu vaatama oli aetud 20.000 inimest. Mees mõisteti samas surma ja politsei tulistas teda pähe.

E. V. aastapäev Thunder Bays

Thunder Bay eestlased tähistasid E. V. 66-ndat aastapäeva 25. veebr. õhtul aktuse ja peoga Red Oak Inn'is. Osavõtjaid oli 95, mis on ligemale pool Thunder Bay eestlaste perest.

Sel aastal toimus kokkutulek kaasmaalastele uues kohas, Red Oak Inn'i nn. basseiniäärses restoranis, mis selleks puhuks oli reserveeritud eestlastele. See oli hoopis erinev tavalistest aktuse ja peoruumidest. Ümmargused lauad siniste ja valgete linade, sini-mustvalgete küünaldega asusid helesinise basseini ääres, ümbritsetud suurte kasvavate puudega ja paljude rippuvate roheliste taimede all. Dekoratsioonile andsid veel värvikülluse eesti ja kanada lipud ja kõrgest laest rippuvad provitside lipud. Kõnepuldi ees oli laud, ehitud lillede, küünalde ja president K. Pätsi pildiga.

Aktuse avas lühikese sõnavõtuga Eesti Seltsi esimees Jakob Millistver. Vabadussõja veteran Karl Mitt süütas küünlad kõikides sõdades langenute mälestuseks ja Olvi Pint deklameeris Ly Laasi „On tänа mälestuste päev". Pärast ühiselt lauldud koraali pidas palvuse diakon-õpetaja Olvi Pint. Jakob Millistver luges ette tervitustelegrammid Sault Ste. Marie, Sudbury ja Toronto Eesti Seltsidelt.

Järgnes tema päevakohane aktusekõne, mis lõppes Kalevipoja tsiteerimisega.

Kõne järele deklameeris Olvi Pint H. Visnapuu „Mare Balticum".

Külalistena esines soome kvartett, kooseisus 2 nais- ja 2 meeslauljat, akordioni saatel. Külalised laulsid kolm laulu soome keeles. Lõpusõnas Evald Kruus tänas kõiki esinejaid. Aktus lõppes Eesti hümniga. Klaverisaade koraalile ja hümnile oli Ingrid Bonofiglio'lt.

Aktusele järgnes seltskondlik koosviibimine. Hotelli poolt serveeriti rikkalik soe õhtusöök.

Tantsuks mängis „Rütmipoiste" orkester koosseisus Elmar Leeder, Evald Kruus, Viktor Pihlap ja Kalju Puna.

Meeldiva õhtu korraldajaks oli Eesti Seltsi juhatus, eesotsas Aino Reiljan'iga.

☆

Järgmisel päeval, pühapäeval, 26. veebr., kogunesid eestlased ustavuses Kodu-Eestile kirikusse, E. Vabariigi Aastapäeva jumalateenistusele. Kirikus oli aukohal eesti lipp, jutlustas diakon-õpetaja Olvi Pint. Organistiks Ingrid Bonofiglio. Jumalateenistus lõppes Eesti hümniga.

Ellen Mäehans

Ministriabi riigivaras

MOSKVAS — N. Liidu traktorite ja põllumajandusmasinate ehitamise ministriabi Viktor Vishnjakovi vastu tõsteti kriminaalsed süüdistused. Ta heideti välja kommunistlikust parteist, kuna ta olevat seotud tõsisema skandaaliga altkäemaksude ja riigivara varguse pärast.

Võrulaste kogunemispäev

Võrulased, tuleme kokku kõik ühisele kogunemispäevale pühapäeval, 18. märtsil kell 2 p.l. Eesti Maja noorteruumi, kus üheskoos targutame, vaidleme, peame aru ja plaanitseme, kuidas ESTO-84 „Maakondade Päeva" suurpidustusel teisipäeval, 10. juulil Toronto esinduslikus Royal York hotellis seda päeva võrulaste osas me väärikalt korraldame.

Igale maakonnale on seal varutud omaette ruum, kus iga maakond koostab vastavalt oma vajadusele kava, et see kokkutulek hästi õnnestuks. See on kokkutulekuks, kus näeme ja vestleme oma koolikaaslastega, kohtame sõpru ja tuttavaid koduvallast või kodulinnast, keda me pole enam hulk aastaid kohanud, sest seal on koos palju siinmaal asuvaid kui ka mujalt tulnud kaasmaakondlasi.

Niisiis, tuleme kokku pühapäeval, 18. märtsi pärastlõunal, kus kuuleme lähemat informatsiooni „Maakondade Päeva" kohta ja kus üheskoos peame nõu, et selle päeva üritused hästi korda läheks. Kogunemisepäeval kuuleme veel aruandeid ja informatsiooni meie oma koondise tegevuse kohta, kuulame omameestelt vanu armsaid pillilugusid, laulame ühiselt vanu tuttavaid laule. Kavas on veel palju muud. Arusaadavalt, muidugi meie virkadelt perenaistelt on korraldatud kohvilaud maiustustega.

VÕRULASED — TULEME KÕIK KOKKU ÜHISELE KOGUNEMISPÄEVALE!

Tiina Kiik'i kontsert lükati edasi

Möödunud pühapäeva õhtul pidi toimuma Eesti Kunstide Keskuse korraldusel Tiina Kiik'i akordionikontsert. Kontsert jäi saatja haigestumise tõttu ära, kuid peetakse eeloleval pühapäeval Toronto Kuninglikus konservatooriumis samal ajal, kell 6 õ.

Küla kuninglikud tallid

Ingliskeelset sõna „mews" on kasutatud mitmete nooblite hoonete nimena. Jättes kõrvale Silveti sõnaraamatus toodud tõlkest (kuninglikud tallid) saadud segase mulje, võiks nimetada, et järjekordselt on seda sõna kasutatud ühe esindusliku projekti tähistamiseks Don Millsi linnaosas Torontos. See linnaosa on aastaid olnud paljudele eestlastele eelistatud elamispaigaks.

Nüüd, kus üha rohkem meie inimesi soovivad vabaneda üksikelamu korrashoiumuredest, on Don Millsis kerkimat Niot Investment Limited ettevõtmisel „Village Mews" nimeline ostukorterite projekt, mis peaks eestlastest korteriotsijaile tõsist huvi pakkuma. Arhitektide firma Bregman & Hamann kavandi põhjal ehitatakse Lawrence, Don Mills ja Donway tänavate kolmnurka viiekorruselised majad, mis peaksid igati rahuldama neid, kes hindavad kõrget kvaliteeti ja elegantset kujundust.

Bregman & Hamann, kus juhtivalt ka mitmed eestlased töötavad, on hoonete asetuses jätnud palju ruumi haljasaladele ja tiikidele, mis koos arvukate puude ja põõsastega annavad projektile pargitaolise ilme. Korterid on kahe- või kolmemagamistoalised, pindalaga 112 kuni 175 ruutmeetrit ja hinnaga $124,000 kuni $185,000. Igal ühikul on ainult seda ühikut hõlmav elektrikütte, õhujahutus ja voolumõõtja. Ühesõnaga — keegi ei pea maksma oma naabrite asjatu energiakulutuste eest. Kolmel ülemisel korrusel on ostjail võimalik lisatasuta saada puudegakõetavat kaminat. Esimesel ja teisel korrusel on tasuta luksuseks pööris-veevann. Olenevalt sellest kui kaugele on ostumomendil ehitused edenenud, võib siseseinte asetuse ja muude lõpetustööde osas teha ostja soovi kohaseid muudatusi.

Iga korteri ostuhinna sisse kuulub parkimiskoht ühele autole keldris. Lisatasu eest on võimalik osta sinna ka panipaika. Projekti juurde, kuid majanduslikult täiesti iseseisva ettevõttena ehitatakse ka väike ärila ja tervisvõimlemishoone.

Kuna projekti ettevõtja eesmärgiks on seaduse piirides leida ostjaid, kes moodustaksid suhteliselt harmoonilise korteriomanike kogu, siis on senini välditud üldist reklaami. Selle asemel on pöördutud sobivate rahvusgruppide või muude taoliste ühiskondlike rühmituste poole, ning neile tutvustatud kõiki projekti üksikasju — plaane, mudeleid, tehnilisi andmeid, hindu ja majandamiskulude eelarveid. Eestlastele ettenähtud tutvumisõhtu kohta leiate andmeid vastavas kuulutuses „Vaba Eestlase" eelmises numbris.

Mürk tapab Shveitsi metsi

GENF — Shveitsi metsad on nii kiiresti suremas, et see nähe on saanud riigi mureks number 1. See on katastroof, mille vastu pole midagi tehtud. On olemas orgusid, mis on varsti elamiseks kõlbmatud, kuna puude suremisega muutuvad laviinid ja maalibisemised elanikele ähvarduseks. Shveitslased on viimastel päevadel peaaegu paanikas, vaevalt möödub päeva ilma suurte pealkirjadeta artikliteta metsadest, mille inimene surmas.

EESTI KODU otsib MAJAHOIDJAT

palk ja korter kokkuleppel

Lähemaid andmeid saab Eesti Kodu kantseleist telefonil 281-1798, teisip., kolmap. ja neljap. kell 10—12.

Eesti Kodu: 50 Old Kingston Rd., Scarborough, Ont. M1E 4Y1

SPORT

Väikerahvaste edu talimängudel

Taliolümpiaadi edukaim võistleja Marja-Liisa Hämäläinen

Hiljuti Sarajevos, Jugoslaavias toimunud taliolümpiaadi kokkuvõtet tehes võiks öelda, et seekord seal ei domineerinud ükski rahvas. Kõige rohkem medaleid said iseenesest mõistetavalt Ida-Saksamaa ja Nõukogude Liit. Aga kohe nende kannul olid Soome, Rootsi ja Norra. Kanada oli nelja medaliga kaheksandal kohal ja Austria ühe pronksmedaliga 17-s!

Põhjamaad said oma medalid peamiselt murdmaasuusatamises. Meeste 15, 30, 50 km-s ja 4 x 10 km teatesuusatamises sai Soome ühe hõbeda ja kolm pronksi, Rootsi kolm kulda, ühe hõbeda ja kolm pronksi. Rootslaste uueks täheks oli 19-aastane Gunde Svan, kes võitis 15 km, tuli kolmandaks 30 km-s, teiseks 50 km-s ja oli ankrumeheks võitjaks tulnud 4 x 10 km teatesuusatamises.

Naistest olid jälle parimad soomlased 3 kuld- ja ühe pronksmedaliga ja norralased ühe kulla, ühe hõbeda ja kahe pronksiga.

Terve olümpiaadi edukaimaks võistlejaks oli 28-aastane Marja-Liisa Hämäläinen, kes võitis kõik kolm individuaal-ala (5, 10 ja 20 km)

ja oli ankrusuusatajaks kolmandale kohale tulnud soome naiskonna 4 x 5 km teatesuusatamises.

Murdmaas esindas Kanadat ainult üks mees: Pierre Harvey Quebec'ist. Ta võistles küllaltki edukalt, tulles 21-ks 15 ja 30 km ja 20-ks 50 km. Naisi oli Kanadast kolm: kaksikõed Shirley ja Sharon Firth Yukonist ja Angela Schmidt Ontariost. Esimesed kaks lõpetasid kõik võistlused 21—22-l kohal.

Soomlased olid edukad ka hüpetes.

Matti Nykänen tuli esimeseks 90 m-s ja teiseks 70-s,

ida-sakslane Jens Weissflog samas teine ja esimene.

Ida-Saksamaa sai enamik medaleid kelgutamises, naiste kiiruisutamises ja meeste laskesuusatamises.

Mäesuusatamises, kus tavaliselt domineerivad Alpi riigid,

üllatasid seekord ameeriklased kolme kuld- ja kahe hõbemedaliga.

Kaksikvennad Mahred tulid slaalomis esimeseks ja teiseks!

Kanadalastele tõid punkte kiiruisutaja Gaetan Boucher Quebecist kahe kuld- ja ühe pronkmedaliga ja ilu-uisutaja Brian Orser Ontariost ühe hõbedaga.

Korraldavale rahvale tõi ainukese medali Jure Franko suur-slaalomis, tulles svheitslase Max Juleni järele teiseks.

XXV Eesti Mängudel Austraalias kohtusid finaalis Adelaide ja Melbourne'i võrkpallimeeskonnad, võitis Adelaide 3:0. Pildil teisele kohale jäänud Melbourne'i meeskond, esireas vasakult Mark Vann, Rein Valling, (kapten) Matti Kiviväli, Kuno Mikkov, teises reas Erik Loigum, Toivo Puusepp, Juku Ainsaar, Alan Mikkov, Alan Malm, Mati Ainsaar ja Mati Põldoja.

Masterite maailmameister Roosilt uusi rekorde

Jaan Roos (45 pluss klassis) parandas enda maailmarekordi 5 km käimises ajaga 21.51,0 12. veebruaril Ontario esivõistlusel York Ülikooli siseareenil. Tema eelmine rekord oli 22.31,0, tehtud 12. nov. 83. Nädal hiljem (19. veebr.) samas kohas peetud „All-comers" võistlusel oli Roos jällegi rekordite tegemise hoos, parandades enda 3 km käimise aega 12.58,0 (tehtud 28. jaan. '84) 12.45,0-le. Võistlusklassis oli Roos ainult 5 sek. järel noorest olümpiakandidaadist H. Boeck'ist.

Spordimärkmeid

1984 a. olümpiastaadioni jooksuradadele on pandud uus tehiskate (rekortan), mis olevat „kiireim" maailmas ning radade kurved on suurema raadiusega, et hõlbustada rekordite sündi. Heidete ja hüpete asukohad on seatud ida-lääne suundades, et kohaliku prevaleeriva tuule mõju soodsalt kasutada määruste piirides.

Mis puutub auhindadesse, siis esimese ja teise koha medalid on peaaegu puhtast hõbedast, kusjuures esikoha „kuldmedal" on kaetud kullaga vähemalt 6 grammi raskuses.

☆

Seoses United Way rahakorjandusega Mark Brennan, 80 a., kandes 50-naelast raskust õlgadel läbis oma kaalule 135 naela, astus 1760 trepiastet 45 min. jooksul, et jõuda CN Tower'i tippu Torontos. Üks tund varemalt oli Mark end „eelsoojendanud" 10 km maanteejooksul, mis korraldatud Scarboro haigla poolt. Ta algas tervisespordiga 74-aastaselt, et vältida paigutamist vanade ravikodusse. Järgneval aastal 75+ vanuseklassis võitis ta kaks pronksmedalit 400 ja 800 m jooksudes Maailma Veteranide Mängudel Saksamaal. Samal aastal tegi ka Kanada Masteri rekordi 400 m jooksus 1.30,0, mis alles 1983. a. parandati ühe sekundi võrra. Mark arvab, et „suur enamus vanu on liiga laisad selleks, et vähendada enda degenereerumist".

☆

Berliinis peetud kergejõustikusisevõistlustel tõukas Ilona Briezenik-Slupianek kuuli 20.62, I. Müller 20.23, H. Krieger 20.03. Meeste kaugushüppes võitis esikoha F. P. Kulske tulemusega 8.10, teiseks jäi M. Koch 8.09.

☆

„Athletics" Kanada jooksjate ajakirja jaan. '84 väljaanne toob ära 1983. a. edetabeli tippklassi kiirkõndijate kohta. Tabelis esinevad kahe eestlase, „ESTONIA" Masterite Klubi liikme tulemused ja paiknemine: 5 km Reet Roos 34.08 — 11. sept. (21 koht), 10 km Jaan Roos 49,05 — 11. sept. (15 koht), 20 km Jaan Roos 1:39.32 — 29. sept. (12 koht).

Kahjuks on mainitud ajakirja andmed puudulikud, sest puuduvad Jaan Roosi 9. nov. tulemused: 10 km 46.52 — (11), 20 km 1:35.50 — (10).

Mainida võiks veel, et Jaan Roosi 50 km aeg 4:58.56, sooritatud nov. '82, asetaks ta 1983. a. kuuendale kohale quebeclase Labelle järel, kelle aeg oli 4:45.00.

Jesse Owensi auhind anti 1983. a. lõpul MM-võistluste kahekordsele võitjale (1500 m ja 3000 m) Mary Deckerile, kes parandas samal aastal ka USA 800 ja 1500 m rekordeid. Enne Deckerit on Owensi auhinda saanud 400 m tõkkejooksu maailmarekordi omanik Edwin Moses ja mitmekordne MM-võitja (sprint ja kaugushüpe) Carl Lewis.

☆

Hiljutine Fitness Canada uurimus 22000 isiku kohta selgitas, et 1,7 miljonit võiks olla huvitatud sõrkimisest, 1,7 milj. ujumisest, 1,1 milj. tennisest, 0,8 milj. jalgrattasõidust, 0,7 milj. koduharjutustest, 0,6 milj. kõndimisest, 0,6 milj. võimlaklassidest ja 0,5 milj. reketpallimängudest. Suuremat huvi tunti odavama kodulähedase ja painduva programmi vastu. Suurimad takistused olid kehakultuuriga alustamiseks abinõude puudus, 30%-l ajavähesus ja 42% olid lihtsalt laisad.

erk

RAAMATUID

MÜÜGIL „VABA EESTLASE" TALITUSES

	Hind $	Saatekulu ¢
EESTI SKAUTLUS VIISKÜMMEND AASTAT	2.—	$1.—
ESTONIAN SCOUTING	3.—	.50
Fred Limberg — ISAMAA EEST	18.—	.70
EDUARD RÜGA graafik ja maalija	9.—	.70
A. Käbin — VAIM JA MULD	5.—	.70
Ivar Ivask — ELUKOGU	10.—	$1.—
Heino Jõe — LUGU KÄBIST, LUGU KÄNNUST	2.—	.50
Juhan Kangur — VAIM, VÕIM JA VABADUS	7.50	.50
Hanno Kompus — KUSTUTAMATA NÄLG KUNSTI JÄRELE	11.—	$1.—
Anna Ahmatova—Marie Under — REEKVIEM	3.50	.50
Herbert Michelson — KODUMAALT VÕÕRSILE	10.—	.50
Herbert Michelson — SKAUTLIKUL TEEL	3.—	.50
Herbert Michelson — NOORSOOTÖÖ RADADEL	3.—	.50
Herbert Michelson — EESTI RADADELT	9.—	.50
Paul Laan — MÕTTELEND — pilte ja peegeldusi	5.—	.50
A. Küng — A DREAM OF FREEDOM	18.—	.70
August Kubja — KADUNUD KODUD — mälestused	4.—	.50
August Kubja — MÄLESTUSI KODUSAARELT	2.—	.50
Aarand Roos — JUMALAGA, KARS JA ERZURUM	6.—	.50
Ants Vomm — VARJUD (luuletuskogu)	8.—	$1.—
Salme Ekbaum — AJATAR (luuletuskogu)	4.—	.50
Ants Vomm — MINU HING (luuletuskogu)	20.—	$1.—
Aarand Roos — JUUTIDE KUNINGAS TALLINNAS	6.—	.50
Johan Pitka — RAJUSÕLMED	8.80	.50
Urve Karuks — KODAKONDUR (luuletuskogu)	6.—	.50
Hannes Oja — KOPUTUSED ENESES (luuletuskogu)	1.50	.50
Hannes Oja — TUNNETE PURDEL (luuletuskogu)	2.75	.50
Andres Küng — MIS TOIMUS SOOMES?	14.—	.50
Einar Sanden — LOOJANGUL LAHKUMINE TALLINNAST	16.20	.50
V. Veedam — LURICH AMEERIKAS	8.—	.70
E. Uustalu — TAGURPIDI SÕUDES (Mälestusi 1914—1943)	18.—	$1.—
A. Roos — RÄNDAMAIE (luuletuskogu)	6.—	.70
Prof. Felix Oinas — KALEVIPOEG KÜTKES j.m. esseid	13.—	$1.—
E. Sanden „SÜDA JA KIVID"	19.50	.70
I. Külvet — NÄITEMÄNGURAAMAT (5 näidendit)	15.—	.70
H. Rajamaa — MARIE UNDER INIMESENA	4.—	.50
Arvi Tinits — VÄLGUMÄRGI KASVANDIKUD	47.—	
Saatekulu Kanadasse $1.50, mujale $3.—		
Gisela McBride — TALES FROM ESTONIA	5.75	.50
V. Kimberg-Kotkas luuletuskogu PILVE ALL JA PILVE PIIRIL	7.—	.70
E. Uustalu — FOR FREEDOM ONLY	14.—	1.—
REHVITUD PURJEDEGA II	8.—	1.—
NAER ON TERVISEKS — kõdijutte	8.—	.70
Ilmar JAKS — NEPTUN	18.—	1.—
Ivar Ivask — VERANDARAAMAT luuletuskogu	7.—	.70
S. Ekbaum — luuletuskogu ÕHUMÄRGI ALL	10.—	$1.75

RAAMATUID LASTELE:

KALEVIPOEG (õppe- ja tööraamat lastele)	3.—	.50
ÕPETA MIND LUGEMA I (õppe- ja tööraamat eelkoolilastele lastele värvitrükis)	4.—	.50
ÕPETA MIND LUGEMA II (õppe- ja tööraamat eelkoolilastele lastele värvitrükis)	5.—	.50
EESTI KEELE HARJUTUSTIK I	3.—	.50
PIKKE MIKKE — Tuttsaba ja vuttsaba	2.50	.50

Pühendatud kodumaa noortele

24.

Muusika koosnes kahest sümfoonilisest pildist, mida sidus sama motiivistik. Meloodiate põhjaks olid rahvamuusika motiivid, regivärsi laulud, mis esitati sümfoonilises muusikas ebatavalise võttega — kahekordse pealemänguga. Kuuldus või vähemasti tundus, et olümpiamuusikat tegid kaks orkestrit, tihedalt, jõuliselt ja pidulikult laialt. Seda kinnitas asjatundlikult Rutt, kes oli juba tantsijate hulgas. Ta ütles, et juba harjutustel oli teda vapustanud selle muusika veenev jõud ja ilu. Tantsu oli õpitud ja harjutatud ägedasti, oli aina korratud ja korratud ja korratud — väsimuse ja tüütuseni. Ent avatants oli ette kantud suure kerguse ja lihtsusega. Otse praegu toimus sama lõpptantsuga. Rutt elas muusikale kaasa ja kerkis ning vaibus nagu mere tõeline laine. Ta ei mõelnud midagi — ega siis laine mõtle! Ta kuulis ja tantsis seda muusikat ja tundis, kui palju nende meloodiate sügavas põhjas oli kurba.

Aga siis juba seisid mikrofonide ees lord Killanin ja minister Green. Olümpiaadi purjeregatt kuulutati lõppenuks. Jälle kõlasid fanfaarid nagu Jeeriku pasunad, aga müürid ei varisenud. Lipp langetati olümpiahümni helide saatel ja tuli kustus. Noorpurjetajad neljakümnel „Optimistil" liuglesid Pirita jõesuus. Samal ajal kärgatas saluut lõpptervitus olümpiavõitjaile ja — sõitjaile.

„Rutt!"

„Oo, tere Hillar!"

„Läheme siit keskusest ära parki. Mul on vaja sinuga kõnelda." Ka noormees oli asjamehena seotud olnud lõpptseremooniaga.

„Kohe olen valmis, toon oma koti ... Siis läheme."

Peagi oli neiu tagasi ja nii nad astusid kaks ühe kooli õpilast, poiss tüki maad tüdrukust lühem. Peatee poole suunduv rada mändide all lõhnas vaigust. Rutt ostis kioskist kummalegi pudeli „Pepsit" ja jäätise-tutu. Nad istusid pingile tee ääres ja Rutt võttis käekotist kirja, ulatades selle Hillarile.

„Hea et sa mu leidsid. Tahtsin sulle näidata Ahti kirja ... eile sain. See tuli kiiresti — on Venemaal posti pandud. Aga ei selgu sellest, et Ahti enam Afganistanis ei oleks: ta kirjeldab sealset loodust, kliimat, taimi — aga enesest ei kirjuta sõnagi. Aga see on esimene kiri, kus ta oma asukohta ei salga. Kirjutasin talle, kui sinult kuulsin. Aga — loe ise."

Hillar võttis kirja ühe käega, teisega aga tõmbas taskust teise, kokkumurtud ümbriku.

„Ka mina sain Ahtilt kirja. Üks soldat tõi, oli haavata saanud ja Venemaale lastud."

Nüüd süveneti vahetatud kirjade lugemisse.

★

„Halloo! Oled see sina Piret?"

„Tere Toomas, minaks see olen!"

„Kuule Piret, mul on sulle suur palve: tule kohtamisele minuga täna! Kas saad? Pean sinult nõu küsima. Asi puudutab mu lemmikvõsu."

„Lase ma mõtlen ... Veerand viis olen kesklinnas, siis saaksin. Aga nuputa üks niisugune koht, kus saab lonksu kohvi ja kus võib suitsu teha! Neid tubakakarsklaste kohvikuid ma ei kannata!"

„Oled väga tore, Piret! Tead kui rõõmsaks mu meel äkki läks? Ilm on soe — ootan sind selles „Tallinna" vabaõhu-kohvimajas — Kik in de Köki külje all. Tead?"

„Tean! Aga sina Toomas — ikka lähed ja laulad ja lill on sul käes ..."

„Ja ees on meri ja taga on metsad ... Nii et tuled?"

„Kindel. Hüvasti!"

„Nägemiseni, Piret!"

★

Kui Piret paar tundi hiljem Toomast teretas, siis tõi see vasaku käega seljataha peidetud kibuvitsakimbu esile, tüügaste ümber päris terve kera tinapaberit.

„See hõbe on torgete vastu — mitmes mõttes, et mitte proosaline olla ..."

☆

Piret ümises mingit tundmatut klassikumeloodiat sõnadega.

„Ja läheb ja laulab
ja lill on tal peos ..."

„Just nii! Mälestus ... Vorkutast ..." Kaks rõõmsat nägu naeratasid nagu õnnelikud, vesteldi regatist ja tükati muust. Peaaegu oleks võidud vastu võtta otsus, et Venemaa pisut praokil uks — ikka selles okastraateesriides — oli kõva põmmuga kinni lükatud.

Toomas ütles: „Ma ei arva, et tiblad „Solidaarsust" kaua seedivad. Vaesel vene vennikesel on kogu oma kõrgtehnika mängu pandud, et raadiosaateid segada. See on kallis. Aga kui Marusja oma gorillahäälega lõugab: „Taporr ii rukavitshõi", siis ära ikka inimese juttu kuula!"

„Sul on õigus," ütles Piret, „midagi lolli need rüssad jälle teevad. Lääs pole neile kardetav, need unised palvevennad loodavad ainult oma Issanda peale. Nemad Poola siseasjusse ei sega, teiste omadesse ka mitte. Vanka segab kui tahab ja siis tuleb sealtpoolt „Oh, mis hirmus! Oh, mis kole!" — ja tera aja pärast — vaikus. Unustatud. Tunnustatud."

„Vaata, Piret, sellest Venemaa õiglasest vägivallast ma sinuga räägida tahangi. Kõnelesin sulle Rutist, ta on nüüd keskkooli viimases klassis. Ja armus kunagi oma koolivenda, kes lõpetas aasta varem, võeti lipu alla ja saadeti Afganistani. Poisi vend on samuti Ruti koolivend, aastat paar taga. See poiss on Rutile venna kirja näidanud ja sellega tüdruku ära kohutanud. Kodus koheldakse tüdrukut nagu last, emaga ta rääkida ei saa millest tarvis. Tuli nii siis minu juurde — taat aita! ütle, kuidas elada ja mida teha?"

„Mis seal kirjas siis oli?" küsis Piret.

„Ahti, see on poisi nimi, oli käsipostiga tsenseerimata kirja saatnud. Ja kirjutab kõigest sellest jõledusest, mis seal afgaanide maal toimub. Nõukogud ei pääse seal ju puisse ega maisse ... ja siis tapavad relvadeta rahvast, hävitavad terveid külasid. Aga vene soldati elu pole koguni kergem. Partisanid teevad kättemaksu, ikka venelastelt õpitud moodi. Vene kindralid — tunned ju neid, mida arukat neilt on oodata? Olid nuputanud välja säharduse mongoli triki, et afgaani kõrvapaari eest saab soldat valuutapoe talongi: osta head suitsu või siidilips, või „ohvitseri-haisu" pudel — vaata mis! Tähendab — lõikavad vanaeitede ja poisikeste kõrvu — partisani omi kätte ei saa, neil on venelastelt varastatud relvad. Kõrvapaari hind pole kõrge: et midagi toekamat kätte saada, on vaja palju kõrvu. Mõned soldatid nii siis neid kõrvu päikese käes kuivatavad, ajavad nööri otsa ja saavad dollari-paarise talongi. Kõrva-ridamikud ripuvad poistel oma naride kohal, ajavad jäledat haisu, aga tasuvat ära. Meil anti omal ajal jahimeestele preemiaid varesejalgade paari eest ..."

„Kirjutab see Ahti veel, et viina soldatitele viimasel ajal antakse, aga pisut. Odavamalt saab narkootikume. Aga ka neid pole „vabalt" saada ...

Mida veel? Et Babrak Karmali kuulsad väeosad on päeval N. Liidu liitlased, aga öösel partisanid ...

See on, kallis Piret, niisugune kool, mida maailmas enne pole peetud: tehakse sadiste, narkomaane, pätte — sest ainult need kaitsevad oma püha nõukogude kodumaad!"

„Jaa, kallis mees, see jutt on sünge. Aga mis selles kirjas Rutti kohutas?"

„Kohutas tüdrukut see, et temale ei kirjutanud Ahti sellest sõnagi. Kiri temale oli neutraalne maast ja ilmast — ei nagu häda midagi ..."

„Poiss on omamoodi dzhentleman, eks ole?"

(Järgneb)

Mitmesugustest ajaviidetest

STUTTGART (10. 02. 84) — Tango on jälle moes. Kahe aasta eest toimus Berliinis ladina-ameerika kultuurinädal, kus osalejad sattusid vaimustusse pakutud muusikast. Sest saadik on tango populaarsus tantsude hulgas kõige kiiremini kasvanud. Paljudes öölokaalides on peamiselt tangomuusika. Tantsijate riietus annab aga uut aega ära. On näha õhturiietuses tantsijaid, paljud on aga T-särkides. „Mugav" riietus ei lähe vast nii kergesti moest ära.

Siin ei ole siiski tegemist lokaalse olukorraga. Juba mõni aasta on teada, et Los Angeleses on tantsukohad, kuhu noored lähevad õhturiietuses ja tantsivad „vanu" tantse. Ja tuntud hotellipõranda kokkuvarisemine oli osaliselt tingitud sellest, et hilisõhtupooliku „teetantsu" osavõtt oli põranda jaoks liiga suur. Ja muidugi ei ole eestlaste, vähemalt mitte rahvatantsijate hulgas huvi „vanemat sorti" tantsude vastu kunagi olnud kadunud.

Tänaval näeb ka „break-dancing'ut", mis on pärit New Yorgi „mustade linnaosadest". Kanadas seda küll ei märganud, aga vahest jääb ka ajast maha. Igatahes koguneb grupp tantsijaid avalikule kohale, näiteks kuhugi raudteejaama ette, seavad „getto-blasteri" üles, panevad valged kindad kätte ning igaüks hakkab omamoodi tantsima. Mingid kindlad reeglid on ka, mida minu pea ei jaga. Arvatakse, et see on umbes nagu paljudki rahvatantsud, kus tantsuga väljendatakse agressiivsust, ilma et löömiseks läheks. New Yorgi vaesemates linnaosades (mõni väidaks, et igalpool New Yorgis) on see kindlasti üks moodus ühiskondliku korra hoidmiseks.

☆

Edasi minnes vanade ja uute tantsudega, on vist juba päris tuntud lugu endisest india filosoofia professorist guru Bhagwan Shree Rajneesh, kes algaastatel elas Poonas, Indias, aga viimasel ajal on asutanud Oregoni osariiki uue *„linna"*, Rajneeshpuram. Nüüd elab Bhagwan (ilmutatud jumal) Oregonis, kus ta oma järgijatele lubab kõiki himusid, mis neil veelgi on. Ise sõidab kord päevas Rolls-Royce'is ringi, kuigi sõidukit juhtida eriti hästi ei oskavat. Ümbruse rahvas on praegu sõjas kolooniа vastu, ning Bhagwan ise taotleb — seni tulemuseta — Ameerikasse asumise luba.

Sellega sai Bhagwan Põhja-Ameerikas kuulsaks, aga Saksamaal on asi hoopis huvitavam. Nimelt soovitab Bhagwan kõikidel palju tööd teha, siis on elu parem. Bhagwani järglased on avanud igasuguseid butiike ja tööstusi ning taimetoidu restorane. Kõige huvitavamad on aga diskod (kes seda oleks oodanud krishnadelt või moonidelt?), kus müüakse viina jne. nagu kord ja kohus. Nimi on peaaegu eranditult igas linnas „Zorba the Buddha". Stuttgardi oma avatakse peatselt, teistes linnades on ammu juba algus tehtud. Huvitav on selle muusika. Nagu paljudes teisteski kohtades, võib järjekorras kuulata avantgardistlikku tantsumuusikat Frank Sinatralt ja Beatles'eilt ning mõni tango vahepeale. Vahe on, et zorba-diskodes on eklektilisus' viidud äärmustesse, kus peaaegu iga vanusegrupp leiaks midagi meeldivat. Ja rahvas läheb aina tantsima Bhagwani juurde. Muidugi rikastab see Bhagwani pangaarvet ja teeb talle palju reklaami, aga Bhagwan, mitte nagu teised gurud jne., ei põlga kapitalismi, vaid edutab seda — ja ise on ta muidugi kõige suurem kapitalist. Sellest vaatekohast peab teda aina imetlema. Oskab kõigile midagi pakkuda (oma jälgijatele usku, teistele tantsu, kolmandale odavat majavärvimist jne.) ja teenib raha pealekauba. Aga — aeg näitab, mis mõju see tema jüngritele avaldab. Praegu näivad kõik rõõmsad oma usus ja teenivad palju raha, aga millal on see loonud tõelise maise paradiisi?

☆

Teine ajaviide on sportauto omamine. Stuttgardis on Porsche vabrik ja kes seda autot ei tunne. Hoolikalt valmistatud perekonna poolt omatud vabrikus on seda aastaid müüdud Põhja-Ameerikas Volkswagen/Audi poolt. Mõnda mudelit segab ära Karmann-Ghiaga, aga kes on kunagi Porsches sõitnud tunneb erilist „midagi" selles autos. Porsche on Grand Prix ja teist sorti võistlustel tuntud. Kokkuvõttes, tehniliselt esmaklassiline. Aga viimastel aastatel ei olnud Saksamaa enam võimeline võistlema Jaapani odavamate sportautodega ning kui Peter Schutz sai 1981. a. Porsche juhatajaks, võttis ta suure luua kaasa ja hakkas majja korda lööma. Perekonnapea Ferry Porsche on seni mehega väga rahul, aga paljud saksa Porsche omanikud ei ole. Aga Ameerikas müüakse aina rohkem ja rohkem Porschesid, kuigi leping Vw/Audiga katkestati uue juhi poolt. Nimelt on vana Euroopa tehnika nüüd kokku viidud Ameerika turustusmeetoditega. See ei ole ka üllatav, sest Peter Schutz on — ameeriklane.

Või peamiselt. Ta vist valdab veel saksa keelt või on seda uuesti õppinud. Schutz sündis Berliinis 1930, aga kaheksa aastat hiljem asus vanematega ümber Ameerikasse, sest perekond Schutz oli juudiusku ja muud eriti üle ei jäänud. Nii siis sai Peter ameeriklaseks ja läks tööle autofirmade juurde. 1978 jõudis ta aga tagasi Saksamaale, kus ta töötas mootoritehases. Ja sealt viidi ta üle sportautode juurde, millest temal ei olnud eriti palju aimu. Kohe tehti otsus unustada võistlus jaapanlastega ning müüa Porschet kui eliitautot. Ameerikas läks kõik korda, aga kui Saksamaal tehti turu-uurimist ja hakati reklaamides esitama läbilõiget Porsche omanikust, ei tahtnud paljud Porsche omanikud ennast samastada sellise autoga. Saksa Porsche omanik on omaette indiviid, kes ei ole kellegi teise sarnane. Punkt. Ilmselt ei läinud ameerika turustamismeetod Saksamaal korda. Kampaania on pooleli jätmisel. Siiski, uuele juhile midagi etteheita ei ole, — ta jääb uut taktikat kaaluma. Paistab, et Ameerika võib kergesti rikkuda inimese arusaamist oma sünnimaast. Seda näitavad ka eestlased, kes Eestit külastanud. Aga teisest küljest, 40 aastat tagasi oleks sellise kirjutaja pandud hullumajja. Ükskõik, mis poolel ta oli. Siiski on maailm arenenud ehkki on tantsus hakatud minevikku vaatama.

Ja veel ajaviiteist ja minevikust. Saksa/ungari film „Mephisto", mis kujutles näitleja Gustav Gundgensi karjääri Hitleri ajal, vähemalt Golo Manni silmis, võitis palju tähelepanu 1982. a. Põhja-Ameerikas. Filmi peaosaline Klaus Maria Brandauer sai osa James Bondi filmis — nüüd mängib Moskva „filmimajas", vene juuletaja Jevgeni Yevtushenko esimeses uues filmis „Lasteaed" saksa ohvitseri. Gustav Grundgensi kohta on ilmunud mitu raamatut, mis vaidlevad tema elu ja tegevuse üle. Ja saksa filmiteatris näeb jälle Gustav Grundgensit mängimas oma leivanumbrit Goethe „Faustis" Mephistophelest, tema osa lavastusest paarikümne aasta eest Hamburgis. On huvitav märkida, kui tähtis on inimestele ajalugu, aga samal ajal, kui vähe ta nende tegevust mõjutab. Ja see olekski nende viie jutukese ühine niit.

W. Mart Laanemäe

VABA EESTLANE

TOIMETUS JA TALITUS

avatud esmaspäevast
reedeni kella 9—3-ni

Telefonid: toimetus 444-4823
talitus 444-4832

KUULUTAMINE VABA EESTLASES

on tasuv ajalehe laialdase leviku tõttu.

üks toll ühel veerul:
kuulutuste küljel $4.75
tekstis ..... $5.—
esiküljel $5.50

Kuulutusi võetakse vastu:

nädala esimesse ajalehte kuni emasp. homm. kella 11-ni ja nädala teise ajalehte kuni kolmap. homm. kella 11-ni.

tel. 444-4832

Väljaspool tööaega:

Leida Marley 223-0080
Postiaadress:
9 Parravano Ct.
Willowdale, Ont. M2R 3S8

T.E.S. Lasteaia praegune juhataja Helle Arro (vasakul) ja esimene ning kauaaegne juhataja Alice Kullango lasteaia juubelipäeval.
Foto: Vaba Eestlane

Võidukad . . .

(Algus lk. 2)

test ärajooksnud sakslaste arvel suurearvuliseks. Kuid see oli meid aeglustanud ning venelased lõikasid maantee läbi, eraldades meid pataljoni peajõududest. Kuna puudus jõud venelastest läbimurdmiseks, sakslastest meil polnud abi, nad olid rohkem koormaks, siis võtsime suuna metsade kaudu, lootusega, et vaenlasel pole jatkunud aega ega mehi metsa mehitada. Sakslased loobusid meiega kaasa tulemisest, kuna see pidavat olema mõttetu. 21. jaanuaril, peale lõunat jõudsime venelaste nõrgale rindejoonele. Välkrünnakuga nende seljatagant murdsime neist läbi. Omade juurde jõudes nägime paarisada sakslast meile järgnevat. Selgus ka, et meid oli kantud juba lahingus kadumaläänute nimekirja.

22. jaanuaril ründasid venelased suurte jõududega Vaskovat. Rebase „kutsikate" kuulipildujate tules varisesid laine laine järel kokku, kui lahing lõppes, oli valge lumi kaetud mustade liikumatute kehadega.

Venelane ründas 7. kompanii lõiku, jällegi samade tulemustega temale. Ainult ühe kuulipilduja tules langes kuni 300 vastast.

Novgorod, Staraja Rokoma, Sürkova, Vashkova, Tortshinova, Voronino, Bateskaja, need on ainult üksikud nimed pikas nimede-ahelikkus, kus kaks eesti pataljoni jällegi peatasid vaenlase edasitungi ja tekitasid neile kaotusi, mis mõnes lahingus ületas mitmekümnekordselt eesti üksuste arvulise koosseisu. Eestlased saavutasid parima rindevõitleja kuulsuse. Major Rebasele annetati esimese eestlasena Rüütlirist.

6. veebruaril esitasid Rebane ja Sooden 18. armee peakorterile palve eesti üksuste Narva rindele viimiseks. 19. veebruaril saabub teade, et eesti pataljonid on allutatud armeegrupile Narva juures.

Eestisse jõudes saadeti need üksused Alutaguse ja Putki rajooni. Olles esimesel päeval kodumaa rindel, murdsid venelased kõrvalasuvatest üksustest läbi ning mõlemad pataljonid olid eraldi kotis, mis omakorda koos sakslastega moodustasid suurema rõnga. Toimus jällegi sama, mis korduvalt varem. Murti välja, riivistati venelaste pealetung Krivasoos ja rinne jäi püsima suve-lahinguteni. Aprillis vahetasid piirikaitse rügemendid välja eesti pataljonid, nagu oli idapataljonide viimane ametlik nimi. Need sangarlikud üksused liideti Eesti Diviisiga.

Eesti pataljonid oma kangelaslikkusega aeglustasid vene vägede edasitungi ja tekitasid neile suuri kaotusi, nende asendamine nõudis aega. Polnuks Rebase ja Soodeni pataljone nendes lahingutes, siis arvatavasti jõudnuks punaarmee Lätisse ja Lõuna-Eestisse umbes samal ajal, kui rinne jõudis Narva alla, sellega tõmmates Eestis asuvad üksused rõngasse ning meie kõigi saatus võinuks kujuneda teisiti.

Eesti sõdur, Leningradi, Volhovi, Ilmani, Tserkassi, Narva, Sinimägede, Tartu, Karjala Kannase või mõnes teises lahingus oli jäänud võitmatuks.

MULTICULTURALISM

1971. a. saadik on mitmekultuurilisus ülikiiresti edasi läinud.

KÜSIGE EDDY TOUSSAINTI.

Eddy Toussainti tantsutrupp on esinenud publikule ja saanud tormiliste auavalduste osaliseks üle terve Kanada.

Mis on selles nii ebatavalist?

Eddy Toussaint, direktor, on etnilise grupi uhke liige, kes aktiivselt lisab oma panuse Kanada kultuuri arengule.

Lähemaks informatsiooniks palume võtta kontakti teie lähema „Secretary of State" kontoriga või kirjutage
Communications Directorate
Section "M"
Department of the Secretary of State
Ottawa K1A 0M5

Mitmekultuurilisus . . .
see on tegelikkus!

This ad has been translated by Vaba Eestlane

Multiculturalism Canada
Hon. David M. Collenette
Minister of State

Multiculturalisme Canada
Hon. David M. Collenette
Ministre d'Etat

Canada

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — teisipäeval ja neljapäeval

Teisipäeval, 13. märtsil 1984 — Tuesday, March 13, 1984

EKK muusikavõistlusest osavõtjad korraldajad, abilised ja esinejad. Esireas vasakult Ingrid Laar, Leida Mae, Astra Raid, Monica Zerbe, Helen Montagna, Margit Viia, Liina Teose, Toivo Pajo, Matti Pajo, George Klein, Gregory Klein; teises reas Linda Lindau, Evi Heinar, Martin Kiik, Monika Roose, Tamara Tambre, Lembi Veskimets, Ingrid Silm, Vivienne Medri, Pia Metsala, Desiree Medri, Tiina Randmaa, Laire Raid, Thomas Olvet, Marcus Silmberg; kolmandas reas Maaja Leivat, Kristi Rand, Leiki Veskimets, Jaan Silmberg, Erik Silmberg, Paul Jomm, Mart Leppik, Kersti-Li Kuutan, Mark Randmaa ja Kiiri Sandy.

Elava osavõtuga muusikavõistlused

Laupäeval, 3. märtsil toimusid Vana Andrese kirikus Eesti Kunstide Keskuse muusikavõistlused 1984. Hommikul alanud võistlused kestsid suurema osa päevast ja näitasid, et see omaaegne algatus on leidnud omale koha siinses ühiskonnas noorte lähendamisel oma kultuurile. Noored võistlesid akordioni, klaveri, viiuli ja laulu alal.

AKORDION

Klassis 12-aastased ja nooremad oli esimene Ricky Hiir 85 punkti, teine Martin Roos 84. Kohtunikuks oli Tiina Kiik, akordionikunstnik, kelle iseseisev kontsert oli nädal hiljem.

KLAVER

Talentide klass A, 9-aastased ja nooremad: 1) Toivo Pajo 84, 2) Krista Westerblom 83, 3) Kristi Rand 82.

Talentide klass B, 11-aastased ja nooremad: 1) George Klein 85, 2) Astra Raid 83, 3) Ingrid Laar 80.

Talentide klass C — 14-aastased ja nooremad 1) Lembi Veskimets 86, 2) Thomas Olvet 84, 3) Marcus Silmberg 82.

Eesti heliloojate klass A — (vanused nagu eelmistel). Kohustuslikud palad „Mis sa nutad?", „Kui ma hakkan laulemaie" (Aavik) või „Kaera-Jaan" (Päts). 1) Kristi Rand 85 („Kaera-Jaan"), 2) Kersti-Li Kuutan 84 („Kui ma hakkan laulemaie" ja „Mis sa nutad?"), 3) Kiiri Sandy 83 (tööd samad, mis eelmisel).

Klass B: 1) Ingrid Laar 85 (Sepikojas" — Jürme), 2) Lembi Veskimets 84 („Kaks kukke" — Vettik), 3) Eric Silmberg 83 („Sepikojas").

Klaveriklasside hindajaks oli Helen Montagna-Randalov, CBC raadio muusikaprogrammi koostaja ja endine klaveriõpetaja, kes õppis Talvi Jaldre stuudios Torontos.

Edasijõudnute klaveriklassid

Klass D, 16-aastased ja nooremad: 1) Linda Norheim 84, 2) Pia Metsala 82.

Klass E, 17-aastased ja vanemad. esimest kohta jagasid Lydia van der Veen ja Martin Kiik, mõlemad 83.

Eesti heliloojate klass C. Esimest kohta ei antud, teist kohta jagasid Linda Norheim ja Vivienne Medri, mõlemad 75, kolmas Pia Metsala 74. Kõik mängisid Arvo Pärdi „Punamütsike ja hunt".

Hindaja oli Toronto Kuningliku konservatooriumi õppejõud Peeter Tammearu.

LAULUKLASSID

10-aastased ja nooremad: 1) Leiki Veskimets 85, 2) Leida Mae 75, 3) Paul Jomm 74. (Kõik esitasid „Teele, teele kurekesed" — Aavik)

14-aastased ja nooremad: 1) Tamara Tambre 80 („Kivikasukas" — Raid).

16-aastased ja nooremad: 1) Ingrid Silm 80.

Hindaja oli eesti ühiskonnas hästi tuntud kontsertlaulja Õnne Laikve.

17-aastased ja vanemad: 1) Monica Zerbe 84, 2) Linda Lindau 80.

Eesti heliloojate lauluklass, 17-aastased ja vanemad: 1) Monica Zerbe 85, 2) Evi Valge 80, 3) Linda Lindau 77.

Hindaja Anne Tamm-Releva Guelphi ülikooli lauluõppejõud ja õpetaja Branxom Hall'i privaatkoolis.

VIIUL

12-aastased ja nooremad, esimest kohta ei antud, 2) Harja-Leena Roos 79.

16-aastased ja nooremad: 1) Kristina Saarkoppel 87, 2) Desiree Medri 82.

Hindaja klaveri- ja viiuliõpetaja Mare Westerblom.

Võitluste üldjuht oli Margit Viia, ametlikuks saatjaks Liina Teose.

EKKT tegevus jätkub

Eesti Kunstnike Koondis Torontos (EKKT) 29. aastapeakoosolek toimus 5. märtsil k.a. Koondise juhatus valiti terves koosseisus tagasi. Samuti otsustati uute liikmete vastuvõtt 29. aastanäitusele peale ESTO-84.

Kuna paljud juhtivad koondise liikmed ei esine ESTO-84 raames, siis toimub juulis EKKT erinäitus kusagil Torontos. Osa võivad võtta ka eemale jäänud liikmed, kes pole tasunud oma liikmemaksu. Kunstnik Endel Kõksi viimases kirjas EKKT „elupõlisele" esimehele, kunstnik Benita Vommile, ta kirjutas, et EKKT on küllaltki vana organisatsioon, et välja tulla oma erinäitusega ESTO-84 ajal.

Koosolekust võtsid osa Benita Vomm, Jaan Miljan, Ants Vomm, John Tanner ja Erna Relvik (uus eesti kunstnik paguluses). Vanameister Artur Mihkelsoo ostavõtt langes kokku Toronto Eesti Maja väikeses saalis 31. märtsil ja 1. aprillil k.a. toimuva endiste pallaslaste juubelinäitusega K/K „Pallase" 65. juubeliaasta tähistamise sarjas. Oma hääled andisd EKKT tegevuse jätkamiseks ka tuntud lilledemaalija Tiiu Kadak, EKK-s kaasatöötav kunstnik, kujur Vomm ainuke tütar Mai Järve (EKKT laekur), Magda Pihla ja Eduard Lillepõld (EKKT abiesimees).

Koosolekult puudus kauguse tõttu täisõiguslik tegevliige kujur Rudolf Saaring, kes elades dollaritemaal Ühendriikides maksis oma liikmemaksu ameerikalikult juba kaheksa aastat ette.

Teistest eesti kunstnikest, kes 29. aasta jooksul koondise tegevusest osa on võtnud üllatas siin sündinud Alar Aedma, teatades et ta 28. aastanäitusel esitatud teosed on teel kunstinäitusele Hispaanias.

Ants Vomm

Raamat Robert Kreemilt

Iseseisvas Eestis sündinud ja üles kasvanud eestlased ei ole veel oma mälestusteoseid hakanud kirjutama. Seda on siiski niiüd teinud kuuekümnene Robert Kreem oma nooremat põlve käsitleva raamatuga „Vandega seotud".

R. Kreem otsib oma raamatus enese ja teiste Eesti Vabariigis sündinud noorte vaimsuse tekkimise jälgi, eriti Saaremal, kus ta on sündinud. Ta peatub rahva elu, tähtpäevade, kommete, kooli, kampade ja noorteorganisatsioonide kui elusuundi mõjutavate tegurite juures. Järgnevad leheküljed viivad aga lugeja noorte võitlusteedele okupatsioonide ajal koolis ning lõpuks idarindele, et võiks korduda Vabadussõja võit. Teos lõpeb D.P. ajastu kirjeldamisel ja möödunud sündmuste analüüsiga.

Raamatu kaane ja illustratsioonid on valmistanud kunstnik Joann Saarniit. Saatesõna on kirjutanud Londoni Eesti Seltsi esimees ja endine eesti sõdur Kaljo Loone. Lehekülgi 237. Müügihind 15 dollarit, müügil ka „Vaba Eestlase" talituses.

Muudatusi malevate linnamängu kohas

„Vaba Eestlases" nr. 15 avaldatud malevate linnamängu eelteates nimetatud kogumiskoht on muudetud. **24. märtsil toimuva linnamängu alguspunkt on Vana Andrese kirik.** Mäng algab kell 10 homm. Osavõtumaks $100. Kutse on kõikidele skautidele ja gaididele, vanemgaididele ning venduritele.

Sündmuste kalender

- **Teisipäeval, 6. märtsist reedel, 16. märtsini Art Invesco Gallery's Anne Remmel McKay akvarellide näitus. Avatud teisip.—laup. 1—6 p.l., reedel 1—8 õ.**
- **Laupäeval, 17. märtsil kell 7 õ. Eesti Majas „Estonia" orkestri aastapäeva-pidu.**
- **Pühapäeval, 18. märtsil kell 6 õhtul konservatooriumis Tiina Kiiki kontsert.**
- **Pühapäeval, 18. märtsil kell 2 p.l. Eesti Maja Noorteruumis „Võrulaste ühine kogunemispäev".**
- **Pühapäeval, 18. märtsil kell 3 p.l. Mulkide Seltsi üldpäev Eesti Maja väikeses saalis.**
- **Pühapäeval, 18. märtsil kell 3 p.l. EKN'u Rahvuskultuuri Komisjoni „Sõnasild" Eesti Maja suures saalis**
- **Pühapäeval, 1. aprillil kell 5 õ. korraldab Eesti Selts Eesti Maja suures saalis „III Kevadpopurrii"**

wintario

8. märtsil peetud Wintario loterii loosimisel langesid 100.000-dollarilised peavõidud pileteile nr. 684630, $10.000 võitsid piletid nr-d 815740 ja 518045, $1000 — 59182, $100 — 4861, $10 — 931, $50 segijärjekorras numbrid 248849 ja tasuta piletiraamatu numbrid 33. Nädala müstilise preemiavõidu Pontiac 6000 võitsid piletid nr. 180957.

Uus korterimaja läheb ehitamisele

PROPOSED CONDOMINIUMS.
CORNER INNISMORE CRESC & VICTORIA PARK AVE.

Maikuul algab uue eesti korterimaja ehitamine, mis informatsiooni kohaselt on kõrge kvaliteediga ja mitmesuguste mugavustega, kuid hinnad on siiski tunduvalt odavamad teistest sama kvaliteediga korteritest. Asukoht on väga sobiv liiklusele, mitmesugustele äridele, suurtele teedele, arstidele ja on tsentraalne kõigile eesti asutustele. Bussipeatus on otse ukse ees, mis viib mõne minutiga allmaaraudteejaama. Ümbruskonnas on üksikelamud, krundi vastasnurgal on kirik ja Victoria Ave. ääres on teisi kondomiinium-korterimaju.

Korterimaja ehitamisel pannakse rõhku kvaliteedile, seinad ja põrandad on kõlakindlad, ruumid on mahukad ja mugavad. Põrandapindalalt kahe magamistoaga korterid on 1020, 1050 ja 1075 ruutjalga; kolme magamistoaga „penthouse" korterite suurus on 1575 ruutjalga. Suured topeltklaasidega aknad annavad palju valgust tubadesse. Igal korteril on 1,5 kuni 2 vannituba, moodsa köögi kõrval on „breakfast nook" suure aknaga otse rõdule viiva ukse kõrval. Pesuköök koos pesukausiga on igas korteris, kus on ka küllalt hoiuruumi. Kõik korterid on õhujahutusega, soojendusega ja ventilatsiooniga, mis on iseseisvalt kontrollitavad igas korteris. Kõigil kortereil on rõdud.

Ehitus on 5- ja 6-korruseline, 20-e korteriga, sellega ainult neli korterit igal korrusel, kaks „penthouse'i" kuuendal korrusel ja kaks korterit esimesel korrusel. Avar esik viib ka ühiskondlikku saali, mis on esimesel korrusel ja mitte keldris, mille mahutavus on 70—80 inimesele. Klubi/koosviibimise ruum ja saun riietusruumi, pesemisruumi ja masseerimisvanniga on ka esimesel korrusel.

Tõstuk viib otse keldrisse, kus on auto parkimine ja eraldi hoiuruumid igale korterile. Julgeoleku kindlustamiseks on esikus ettetea-tamise süsteem koos TV-kaameraga. Samuti on TV-kaamera ka keldris.

Välisalad on kavandatud aiandusarhitekti poolt, kus on aiaga piiratud privaatseid istutamise/jalutamise/„barbeque" alasid. Ostjate soovil on võimalik ehitada välisujulat. Lõuna-lääne nurgas on „barbeque" koht, mille kõrval „peenramaa".

Korterid kuuluvad luksusklassi. Eelmüügi hinnad väga soodsad, alates $85,200.00 kahe magamistoaga korteri eest koos auto parkimiskohaga. „Maintenance" kulud on umbes $170—180 kuus kahe magamistoaga korteri eest ja kinnisvaramaks on umbes $600—700 aastas sama korteri eest. „Maintenance" hinna sees on soendus, õhujahutus, järelvaade, elekter, vesi ja muud ühiskulud. Ostutingimused on 5% sissemaks korteri tellimisel, pluss 20% kui ehitusluba käes. Ülejäänud 75% tuleb maksta kui ehitus on valmis. Ehitusega alatakse selle aasta maikuu alul ja see peaks valmima kõige varem 1984. aasta jõuluks või hiljemalt 1985. aasta märtsiks. Ostjatele antakse kindel ehituse valmimise aeg siis, kui ehitamine algab.

Ehitus on organiseeritud ja viiakse läbi arhitekt Laikve isikliku kontrolli all tema oma firma poolt. G. Laikve on eestlastele kavandanud ja ehitanud Eesti Maja juurdeehituse, Eesti Kodu ja Ehatare.

Eelmüügi hinnad on maksvad kuni 16. aprillini s.a. peale seda hinnad võivad muutuda.

Plaanid, joonised ja materjalide proovid on korteri ostjatele vaatamiseks arhitekt G. E. Laikve büroos, 101 Cassandra Blvd., Don Mills, M3A 1T1, kuhu palutakse korterihuvilisi vaatama tulla. Korterimaja ehitusega alatakse mai kuus ka siis, kui kõik korterid ei ole selleks ajaks müüdud.

$1000 annetus St. Catharines'ist

Hamiltoni Eesti Võitlejate Ühingu peakoosolek

H. E. V. Ü. pidas oma aastapeakoosoleku Hamiltoni eesti koguduse kirikla ruumis. Koosoleku juhatajaks valitakse H. Mölder ja protokollijaks O. Õunapuu.

Tegevusaruande esitas esimees A. Jurs. Ühingu eriliseks sihiks möödunud aasta jooksul oli olnud koostöö laiendamine teiste samade sihtidega organisatsioonidega. Suuremaks saavutuseks oli osavõtt Brantfordi „Rememberance Day" paraadist ja sellele järgnevast jumalateenistusest. Ühingu esindajad on osa võtnud poola, ukraina, läti, leedu ja korealaste üritustest. Balt-laste ja Ida-Euroopa rahvaste organisatsioonide tegevusele on ühingu liikmed kaaluvalt kaasa aidanud.

Majanduslikult on ühing toetanud noorte- ja kultuuritööd. Selleks on loodud eriline fond, millele alustala panijaks oli August Pärna. Vabadusfondist on toetatud EKN-u ja „Baltic American Freedom League'i".

Ühing sai tänuväärse toetuse $1000.00 liikmelt St. Catharinest ja A. Pärnalt järjekordselt $200.00.

Tegevuskava esitas E. Lindaja. Pikas 19-punktilises tööplaanis oli eriline rõhk pandud ESTO-84 üritustele kaasaaitamisele ja osavõtmise tähtsusele ning vigastatud kaasvõitlejate toetamisele ESTO-84-st osavõtmiseks. Selleks otstarbeks läbiviidav korjandus edeneb väga hästi ja kaasmaalaste toetusel loodetakse ületada $2000.00.

Ühingu esimehe valimisi sel aastal ei toimunud. Juhatusse valiti H. Lember, A. Voode, L. Ploom ja E. Lindaja.

Samuti valiti esindajad „Baltic Corps in Hamilton", „Baltic Veterans League in Canada" ja „Society of Eastern European Nations".

KEVÜ Liidu esindajateks valiti O. Poltov, M. Pihlak, A. Voode ja H. Riko.

Läbirääkimiste kestel käsitleti paljusid poliitilisi ja tegevusealalisi küsimusi. Erilist tähelepanu osutati Keskuse esimehe A. Jursi toimetamisel väljaantavale ajalooraamatule.

Koosolek lõppes omavahelise koosviibimisega.

Toetati ka Helletajaid $200.00 suuruse summaga.

TORONTOST
HELSINGI $895
Lapsed alla 12 a. $448

Finnairi FINNLINK grupilennud Torontost Montreali kaudu Helsingi koostöös Air Canadaga on kiired ja odavaim viis reisida grupilennuga Soome sel aastal. Lende ja erihindu mujalt Kanadast Montreali võite küsida oma reisibüroolt.

Valige oma mineku- ja tagasitulekuaeg. Sealoleku aeg ei tohi olla üle 90 päeva ega alla 7 päeva.

MINEK: nädalati märtsist oktoobrini 1984.
TAGASITULEK: nädalati märtsist oktoobrini 1984.

Juuni, juuli ja augusti lennud Torontost $995, lapsed alla 12 a. $498, sülelapsed $100.

Hinnad Montrealist Helsingi

Täiskasvanud $799, lapsed alla 12 a. $400, sülelapsed $80.

Juuni, juuli ja august Montrealist täiskasvanud $899, lapsed alla 12 a. $450, sülelapsed $90.

Grupilennud tühistatakse, kui on vähem kui 20 reisijat.

Võtke ühendus oma reisibürooga või Finnair kontoriga.

FINNAIR

Hinnad võivad muutuda ilma eelhoiatuseta.

Toronto (416) 927-7400 **Montreal** (514) 282-1173 **Vancouver** (604) 687-7582